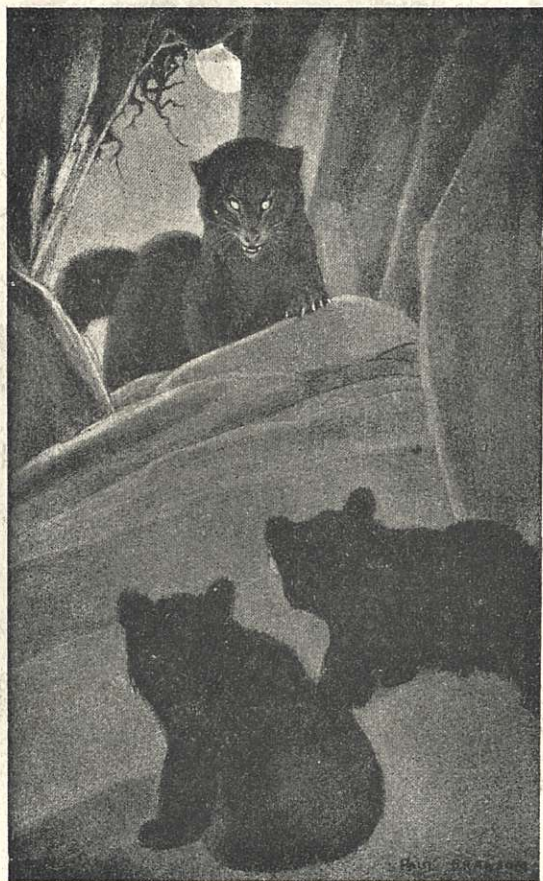
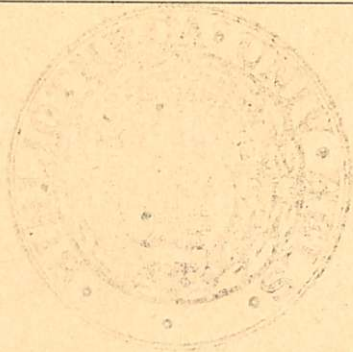

Charles G. D. Roberts
KORVEN KULKURI

Kariston Nuorisonkirjoja 9

»Kariston nuorisonkirjoja» 9

CHARLES G. D. ROBERTS

KORVEN KULKURI.

LUKUJA LUONNON KIRJASTA

ENGLANNINKIELESTÄ SUOMENTANUT

HERTTA ENKVIST

ARVI A. KARISTO OSAKEYHTIÖ
HÄMEENLINNASSA

Korven kulkuri.

Tosi Ismael se oli, tuo korven kulkuri, kynnet ja hampaat jok'ainoata muuta erämaan asujanta vastaan, isoa ja pientä. Ja jokainen muu salon eläjä oli myös sitä vastaan — pienet ja heikot uinahtamattoman kauhun vallassa ja voimallisetkin tuntien pelonsekaista vihaa sitä kohtaan. Itse karhukin, joka tyynen halveksivana suhtautui paljoa kookkaampiin vihollisiin, alentui katselemaan tätä valppaalla äkeydellä. Vain jättiläispeura ylenkatsoi sitä täydellisesti ja asteli metsän läpi sen läsnäolosta välittämättä.

Kuitenkin tämä olento, jolle kuului kunnia, että kykeni herättämään noin yleistä pelkoa ja vihaa, tämä metsien kuljeksija, ei ollut villikissaa tai kettua isompi. Uudisasukkaat ja metsästäjät tiesivät sille monta nimeä. Tavallisin näistä oli „kalastaja“, vaikka on jokseenkin käsittämätöntä, miksi sitä näin nimitettiin, kun sen kuntoisuus

kalanpyytäjänä oli vielä paljoa kehnompi kuin pesukarhunkin eikä luonnollisesti mitenkään verrattavissa sellaisiin tottuneihin taitureihin kuin tuhkuriin tai saukkoon. Se tunnettiin myös nimellä „musta kissa“, vaikka se ei ollut musta eikä kissakaan. Että sen nimittely oli näin vastaamatonta, se ei kuitenkaan ehkä ole niin ihmeteltävää kuin ensimältä tuntuu. Sen olemus ei antautunut täsmällisesti tai likeisesti tarkkailtavaksi, ja mitä valaisua siitä sattumoilta kyettiin saamaan, se hyvinkin saattoi sittemmin osoittautua virheelliseksi.

Suuren ja peloittavan *Mustela*-suvun jäsenenä tällä synkän *hemlock*-metsän kulkurilla oli täydesti se salamannopea notkeus ja raivoisa rohkeus, mikä on ominaista sen pienelle serkulle kärpälle, ja samalla tuo armoton viekkaus sekä paljon sitä hämmästyttävää lihasvoimaa, mikä kuuluu sen kookkaammalle sukulaiselle, vihatulle ahmalle eli „intiaanipaholaiselle“. Vaikka se ei ollut juuri kolmea jalkaa pitempi terävästä, julmasta kuonosta kauniin tuuhean hännän päähän mitaten, oli se uskomattoman vinhain ja vimhattujen hyökkäystensä tähden enemmän kuin tasavertainen vastustaja ketuista voimakkaimmalle tai mille hyvänsä

koiralle, joka ei ollut sitä kahta vertaa kookkaampi. Ne harvat vastustajat, jotka sen täytyi tunnustaa itseään etevämmiksi, mitä voimaan tulee, se tavallisesti voitti oveluudella.

Tummassa tuuheassa hemlock-metsässä oli tällä maleksijalla turvapaikkansa, siellä, missä synkät ikivihreät sulkiivat pääsyn auringolta niin talvella kuin kesällä ja kaatuneiden, lahoavien puunrunkojen sokkelot soivat maassa lukemattomia kiemurtelevia pakokäytäviä ja kätköpaikkoja. Tämä oli sen valittu valtakunta, sillä se kiipesi kuin orava, ja sille oli yhdentekevää, kulkiko se maata myöten vai huojuvissa puitten latvoissa. Mutta sen liiankin tehokkaista metsästystavoista johtui, ettei havumetsässä enää ollut riistaa kovin runsaasti, ja sen tapana oli käydä saaliinhausssa kaukaisilla seuduilla. Juosten äänettömästi kuin kärppä ja väsymättä kuin susi se samosi suunnattomia taipaleita illan ja aamuruskon välillä. Välittämättä mistään rajoista se harjoitti salametsästystä puolueettomasti kaikilla rauhoitusalueilla, haastaen jokainoan muun metsärosvon joko voiman tai taidon kilpailuun. Mutta koko päivän se nukkui kääriytyneenä kokoon kuin rauhallinen kissa jonkin ontelon puun sisässä hemlockien synkänvihreässä

varjossa. Se nukkui mielellään. Sen tavattomat ponnistukset vaativatkin koko joukon unta.

Se olikin onneksi muulle metsänväelle, joka siis saattoi vapaasti kaiken päivää kulkea korvenkin hämärässä salaisilla asioillaan, tarvitsematta pelätä tuota hirvittävää puussanukkuja. Mutta kun hämy laski, silloin vikkelät metsähiiretkin kartoivat sen läheisyyttä, ja villit kaniinit, jotka olivat tämän kulkurin tärkeimpänä jokapäiväisenä ravintona, pakenivat aukeammille metsäharjuille kuutamokemuihinsa. Vieläpä tuo leppymätön poikasten surmaajakin, kärppä, karttoi pyydystämästä hemlock-metsässä. Se tiesi, ettei Ismael tyytyisi vain ajamaan sitä takaa — kenties vain siitä huvista, mitä vaikea takaa-ajo tuottaa — vaan ahmisi myös sen haisevaa, sitkeää lihaa, joka oli jänteistä kuin piiskansiima, ja johon muut metsärosvot eivät iljenneet kajota paitsi äärimmäisessä nälänhädässä.

Eräänä kevätiltana, varhain nousevan kuun luodessa hopeavaloaan hemlock-puiden latvoihin, ennenkuin auringonlaskun kulta oli täysin sammunut taivaalta, heräsi Ismael tuntien tavallista kiihkeämpää ruokahalua. Se hiipi näkyville jontenkin nopeasti eikä kuluttanut aikaansa kolos-

taan johtavalla viistolla puunrungolla venyttelemiseen, kuten sen tapa muuten oli. Se oli edellisenä yönä syönyt vain kaniineja, ja kaniinilihalla on se ominaisuus, ettei se, kuten metsämiehet sanovat, „vatsassa toppaa“. Syötyään sitä vaikka kuinka runsaan aterian tuntee itsensä pian taas nälkäiseksi. Sitä lihaa syövän täytyy siis aterioida usein. Tämä kuuluu kenties luonnon järjestykseen, jotta kaniinien hedelmällinen suku ei saisi vallata koko maanpintaa.

Kun korven kulkuri ilmestyi tikapuilleen, kajahti äkkiä ontto pärisevä ääni puiden latvoissa. Se oli kamala ääni ja kuului hyvin läheltä, mutta niin epämääräisesti, että oli mahdoton tarkoin tietää, mistä se tuli. Ismaelille oli tuo uhkaava ääni tuttu, mutta siitä vähääkään välittämättä se juoksi edelleen alas kaltevaa puunrunkoa. Iso sarvipöllö, joka oli kaikkien pienempäin otustelijain kauhu, ei kyennyt sitä peloittamaan.

Mutta tämä siivekäs rosvo sattui olemaan vastatullut — siirtolainen puoleksiasutuilta seuduilta Otanoonsis-laakson eteläpuolelta, missä „kalastajat“ inhoten asuttuja paikkoja ja ihmisten naapuruutta eivät koskaan retkeile. Se ei tuntenut Ismaelia. Sen isot, kalpeat, tuijottavat silmät näkivät kar-

vaisen olennon liukuvan alas puunrunkoa. Kun tämä hiipivä olento pääsi kuunvalaisemalle kohdalle, veti pöllö untuvaiset siipensä puolittain selkänsä taa ja pyyhälsi äänettömästi sen niskaan. Juuri silloin korven kulkuri katsahti ylöspäin ja päästi suustaan leveän murahduksen. Tässä äännessä oli jotakin niin kauheata, että iso pöllö älysi tehneensä virheen. Rajusti lepattaen se pyörsi sivulle. Mutta täpärä paikka siinä oli. Karvaisen maleksijan taipuisa kaula ponnahti pitkälle, ja sen hampaat painuivat pöllön villavaan reiteen. Se ei kuitenkaan saanut muuta kuin suun täydeltä kovin untuvaisia höyheniä, ja räpytellessään pois noin vaarallisen olennon läheisyydestä jätti hätäntynyt lintu sen raivoisasti raappimaan suutaan päästäkseen eroon tukahduttavasta, iljettävästä höyhensotkusta.

Maahan kerittyään Ismael läksi juoksemaan pahatuulisena. Se ei odottanutkaan riistaa näillä seuduilla, siksi se kiiruhti eteenpäin pitkin, äänettömin loikkauksin — voiman, vauhdin ja tarkkuuden perikuvana. Jottei kuitenkaan menettäisi ainoatakaan tilaisuutta, minkä metsästysosonni kenties potkaisisi hänen tielleen, samosi se kuono yl-

häällä valmiina tarkkaamaan kaikkia ohikulkevia jälkiä.

Tultuaan esille synkimmästä korvesta se joutui nuoremmalle kasvialueelle, missä oli puolikasvuisten mänty- ja kuusimetsikköjen seassa koivujen, poppelien, vaahterien ja kirsikkapuiden tilkkuja. Täällä osui äkkiä vahva haju sen sieraimiin. Se pysähtyi kuin ammuttu ja jäykistyi silmänräpäyksessä; puoleksi pystyssä, kuono korkealla se tarkalla vainullaan tutki ilmaa joka suunnalta. Haju oli siilin, ja se oli niin tuore, niin vakuuttava, että tuon piikkisen nakertajan täytyi ilmeisesti olla ihan lähellä. Korven kulkurin säälimättömät, kapeaväliset, terävät silmät kurkistelivat joka taholle. Vihdoin vilkaistessaan ylöspäin se havaitsi tumman pallon keinuvan suuren koivun oksalla, pitkän matkan päässä rungosta.

Siili on kuitenkin saalis, johon muut metsän pyydystäjät eivät mielellään käy käsiksi. Sen kuolettavat piikit, terävät kuin neula, täynnä pieniä väkäsiä, jotka kerran käytyään kiinni painuvat hellittämättä yhä syvemmälle, kunnes saavuttavat kenties hengenvaarallisen kohdan, ovat sellainen vaara, johon kärppä, kettu tai ilves antautuu vain

nälkiintyneenä. Mutta Ismael tunsu salaisuuden, kuinka piti käsitellä siilejä, ja tiesi, että vaarallisen panssarin alla liha oli voimakasta ja vatsantäyteistä. Ja korven kulkuri oli ylhäällä koivussa ja tuolla keinuvalla oksalla, ennenkuin hidasmietteen siili aavistikaan sen lähestyvän.

Hyvin varovasti kulkuri nyt hiipi pitkin vaaperaa oksaa, joka painui syvälle lisääntyvän painon alla. Ihmetellen kenties, miksi oli äkkiä käynyt niin raskaaksi, siili hitaasti kääntyi kiivetäkseen jälleen vähemmän epävarmalle kannattimelle. Päästyään tuskin enempää kuin puoleksi ympäri se kohtasi muutaman tuuman päässä matalaksi kyyristyneen oudon vieraan hiljaiset, kuolemaa ennustavat kasvot.

Silmänräpäyksessä siilin joka piikki seisoi pystyssä, mutta sen asema oli niin hankala, ettei se heti päässyt kiertymään neulapalloksi, jommoista sen kaikki viholliset niin kammosivat. Vimmatusti se yritti vetää paljaan, suojaamattoman naamansa käpälien väliin. Mutta uhkaava tuomio lankesi liian nopeasti. Ismaelin pää ampui esiin vinhaan ja suorana kuin käärmeen, tähtäsi uhkaavan piikkiotsan alapuolelle ja kävi hellittämättömin hampain kiinni siilin nenään.

Tuntien aseman kaikki mahdolliset vaarat korven kulkuri alkoi samassa hetkessä rivakasti peräytyä runkoon päin. Siili ponnisteli kiertyäkseen kaksin kerroin, jotta sitten iskisi vihollistaan tukevalla, asetetulla hännällään, mutta sitä raastettiin eteenpäin liian kiivaasti. Painaen kyntensä syvälle ja ponnistaen vastaan kaikin voimin se koki pysähdyttää vangitsijansa ja riuhtaista verisen kuononsa irti. Mutta sitä kiskottiin niin hui masti eteenpäin, että sen heikko järki oli vähällä mennä sekaisin.

Iltahämärä, salaperäinen auringonlaskun ja nousevan kuutamon sekoitus, oli tähän asti ollut haudanhiljainen; vain silloin tällöin kuului yli sinipunervan taivaankannen liitelevän yöhaukan juhlliselta soinnahtava huuto. Nyt rauhan rikkoi kuitenkin kamala äänten sekamelska, hillitty, mutta epätoivoinen. Kaikille, paitsi aivan puun alla oleville, taistelu oli näkymätön. Mutta oksien vimmattu ritiseminen, läähättävät, voihkivat vinkaisut, kynsien armoton raastaminen irti puunkuoresta, tämä kaikki kertoi elävästi murhenäytelmästä.

Päästyään oksan haarukkaan korven maleksija painoi notkeat takakoipensa lujasti puun run-

koon ja heilautti äkkinäisellä tempauksella siilin jaloiltaan irti ja paiskasi sen huimasti alempaa oksaa vasten. Puolipyörtyneenä ja kerrassaan hämmentyneenä tuo onneton uhri painoi takaisin kaikki piikkinsä siinä keinuessaan ja tavoitteli kynsillään epätoivoisesti jalansijaa. Ismael sallikin sen melkein päästä tällaiseen asentoon ja sitten, sen riippuessa ojentautuneena ja avuttomana, hellitti sen kuonon ja karkasi kiinni sen kurkuun. Heti kävivät uhrin ponnistukset heikomiksi ja jonkun hetken kuluttua lakkasivat kokonaan. Kun se riippui aivan hervottomana, laski pyydystäjä sen irti ja ruumis putosi maahan. Hyökättyään sen perässä, jottei mikään muu metsästäjä ehtisi sitä siepata, käänsi Ismael sen varovasti selälleen tietäen, että alaosat olivat pehmeät ja suojaamattomat, ja rupesi aterioimaan.

Syötyään kaikki, mitä jaksoi, se jätti luottaen ainaiseen hyvään metsästysonneensa tähteet jollekin ohikulkijalle ja kapusi läheisen pyökkipuun korkeaan ja tilavaan haarautumaan. Täällä se ryhtyi huolelliseen siistimiseen, tarkoin puhdistaan kauniin karvansa, kunnes ei jäänyt jälkeäkään hiljan sattuneesta verisestä seikkailusta. Sitten yhtä valveilla ja saaliinhimoisena, kuin ei olisi

moneen tuntiin saanut mitään syömistä, se luis-
kahti alas pyökkipuusta ja kiiruhti eteenpäin läpi
kuun hopeoittaman hiljaisuuden.

Hetken kuluttua kuului äänettömyyden halki
juoksevan veden keveätä lorinaa. Näytti kuin
tästä äänestä olisi jotakin välähtänyt kulkurin
muistissa, sillä se poikkesi äkkiä syrjään ja pu-
jahti pian esille pienelle, rehevälle niitylle, jonka
keskellä matala puro hiljaa lauleli rantakivilleen.
Mutta Ismaelin ei ollut jano. Se ei kiinnittänyt
huomiota veteen, vaan kulki nuuskien ruohikossa,
kunnes pian löysi, mitä etsi. Heti se heittäytyi
kieriskelemään siinä edestakaisin ja pureksimaan
sitä jonkinlaisessa hurmaustilassa. Se oli löytä-
nyt kissanminttumättään, ja tähän kasviin sillä oli
sama puolihullu himo kuin itse kissoilla.

Saatuaan kyllikseen tätä herkkua se jatkoi mat-
kaansa puron vartta ylöspäin nenä korkealla ku-
ten tavallista, mutta hajuaisi toistaiseksi jonkun
verran tylsistyneenä kissanmintun kirpeydestä.
Tämä kaiketi oli syynä, kun se viiletäessään
suuren puolilahonneen kannon ympäri juoksi suo-
raan isoa mustaa karhua vastaan, joka möyri
koppakuoriaisia viljavasta mullasta. Karhu teki
vimmatun hyökkäysliikkeen sitä kohti jättiläis-

käpälällään, mutta ovela maleksija luiskahti salamana sivulle ja pelastui viime hetkessä murskaantumasta. Säikähtyneenä ja raivoissaan se ryntäsi kannon ympäri ja ilmestyi äkkiä toiselle puolelle, murahti ilkeästi ja näytti aikovan karata tuon suuren pedon kurkkuun. Se ei silti ollut mieletön, ei likimainkaan, ja kun karhu hyökkäsi sitä kohden vihasta ärähtäen, pujahti se kuin käärmepensaikkoon.

Noin viisi minuutta myöhemmin se hiippiessään oksain alta mäntytiheikössä törmäsi suoraan johonkin lämpimään ja elävään, joka makasi kokoon kyyristyneenä maassa. Sen nenä ei ollut antanut varoitusta — ehkä sentähden, että villieläinten poikasilla usein näkyy olevan suojeleuskeinona hajun puute — eivätkä silmät myöskään, kun tuo pieni liikkumaton olento näytti sulautuvan ympäristöönsä sekä värin että muodon puolesta. Salojen maleksija ei kuitenkaan hämmästyntynyt. Sen harjaantuneet leuat tarttuivat silmänräpäyksessä tämän uuden saaliin kurkkuun. Kuu-lui kimakka tuskan ja kauhun määkäisy, ja avuttomat jäsenet sätkivät surullisen lyhyen hetken. Niin huolellisesti kuin levoton metsävuohi olikin

kätkenyt pienokaisensa, kohtasi sitä liian pian erämaan tuomio.

Ismael söi mielellään hirvensukuisten eläinten lihaa, varsinkin nuorten, — söi sitä vielä mieluummin kuin siiliä. Sentähden, vaikka sen ei ollutkaan juuri nälkä, joi se ahnaasti lämmintä verta ja sai nielaistuksi hieman kiinteätäkin jälkiruokaa. Tässä mieluisassa puuhassa se kuitenkin piti tarkasti silmällä, palaisiko vuohiemo, jonka teräväreunaisia kavioita ja äidillistä raivoa se jo vanhastaan osasi varoa. Äkkiä kuului oksien rajua ritinää ja taittumista. Mutta se ei ollutkaan vuohiemo, joka sieltä raivasi itselleen tietä tiheikköön. Se oli äskeinen iso musta karhu. Tämä oli seurannut karvaisen maleksijan jälkiä ja tuli nyt siltä saalista ryöstämään.

Tuokioksi tai pariksi raivo melkein sokaisi Ismaelin. Se kyyristyi saaliinsa päälle kohdaten rauhanhäiritsijän niin silmittömällä vimmallalla, että molempien riitapukarien ko'on ero melkein tuntui häviävän. Karhu ei kuitenkaan vähääkään piitannut sen raivosta. Se löntysti eteenpäin ja iski nopeasti pientä ruskeata petoa, joka oli kyllin röyhkeä tekemään vastarintaa.

Isku tietysti osui tyhjään; Ismael oli hävinnyt kuin varjo. Hetkeä myöhemmin karhu tunki vihlovaa kipua suurissa lihaksissa juuri kantapään yläpuolella. Se pyörähti ympäri ja iski taas kuin leimaus. Mutta vastustaja oli jo mennyt. Se kyyrötti hiljaa muristen kymmenkunnan jalan päässä houkutellen karhua ajamaan takaa.

Mutta karhua ei raivostaan huolimatta voitu puijata. Haava, jonka se oli saanut, oli kyllä tuskallinen, mutta ei vaarallinen. Sen vastustajan leuat eivät olleet kyllin laajat saadakseen aikaan pahaa vammaa isoon karvaiseen raajaan. Se tiesi olevansa kykenemätön notkeudessa kilpailemaan ilkeän pikku vihollisen kanssa, joka sitä ivasi. Ja sen oli nälkä. Sillä oli kaksi kirkassilmäistä, oikullista pentua pesässään vuorenharjan kallio-kielekkeen alla, ja niiden ruokahalu pani sen täytettäväksi vaatimuksia, joita eivät täysin tyydyttäneet metsän toukat ja villit juurimukulat. Metsävuohen liha oli sille kuin taivaasta pudonnut. Kiukkuisesti muristen se rupesi aterialle, mutta piti koko ajan tarkasti silmällä vihollistaan.

Mutta Ismael tunki sattumalta hyvin tuon vuorenharjalla olevan pesän ja sen kallisarvoiset asukkaat. Turvallisen välimatkan päästä se oli sitä

tarkastellut ilkeämielisesti hammasta purren, mutta ei ollut oikein huolinut ryhtyä vaarallisiin seikkailuihin sen valtaamiseksi. Nyt kuitenkin raivo pyyhkäisi pois sen muulloinkin vähäisen taipumuksen varovaisuuteen. Ei sentään nytkään sen viekkaus kokonaan haihtunut. Se teki lopullisen uhkaavan rynnäkön isoa vastustajaansa kohti, siten varmasti herättääkseen sen jakamattoman huomion, ja sitten, ikäänkuin vihdoin masentuneena karhun vastahyökkäyksen vimmast, se pujautti tiehensä, ei liian nopeasti, päinvastaiseen suuntaan kuin mikä johti pesälle. Ovelasti se etsi kuutamaiset, aukeat kohdat, ja vanhan karhun silmät seurasivat sitä epäluuloisina, kunnes se hävisi varjojen hämäryyteen.

Päästyään vihdoin hyvillä mielin silmäkantaman taakse se pyörsi ympäri jäljissään, teki lyhyen kierroksen ja riensi suoraan harjanteen huippua kohti.

Vanhalla karhulla oli pesänsä pienessä kapeasuisessa luolassa juuri siinä, missä viistot liuskakivikerrokset, jotka olivat Siniharjun tärkeimpänä aineksena, äkkiä päättyivät ja kallistuivat yli syvän kuilun. Tästä rotkosta alkoi tyynessä ilmassa keveästi soliseva Siniharjun puro, joka on ryöp-

pyävän Ottanoonsiksen mitätön lisäjoki. Pitkin jyrkänteen sivua, noin viidentoista jalan matkan, kulki monesta kohtaa murtunut pengermä, joka johti luolan suulle. Pilvetön kuunvalo loisti nyt suoraan tähän sisäänkäytävään sivuten petäjäin solakat huiput valkoisiksi alhaalla laaksossa.

Se oli kieltämättä vaarallinen umpimutka, jossa ei ollut takaovea pakoa varten, mutta metsien kulkuri ei epäröinyt. Se tiesi, että vanha karhu oli kaukana poissa, alhaalla tiheikössä harjun toisella puolella syömässä varastettua ateriaansa. Se hiipi pitkin pengermää, ja tumma, notkea hahmo oli hetkisen aikaa selvästi näkyvissä kuutamossa. Sitten se pujahti luolaan.

Nuo kaksi kiiltäväkarvaista pentua, jotenkin kotikissan kokoisia, alkoivat tuntea nälkää. Yhteen kyyristyneinä luolan perällä ne hiljaa viki-sivät itsekseen, pienet suipot korvat pystyssä, odotellessaan kotiin palaavan emon askelten ääntä, kirkkaat, hauskat pienet silmät innokkaasti tähdättyinä oviaukon tävttävää valoa kohti. Äkkiä ne näkivät, ei emon kookasta muotoa, joka aina täydellisesti peitti tuon valon, vaan matalan, hennon olennon, joka juoksi sisään kevyesti, kauniisti hyppien. Ne tiesivät heti, että se ennusti kuole-

maa, tuo loikkiva olento, jonka silmät olivat niihin suunnattuina niin tasaisella, julmalla välkkeellä, ja molemmat alkoivat kimakalla ulinalla huutaa apua.

Mutta pennut olivat luonteeltaan kovin erilaisia, niinkuin usein sattuu eläimillä, jotka ovat niin vaihtelevia ja niin suuressa määrin yksilöllisiä kuin karhut. Toinen niistä kohtasi vaaran urheasti, pienoinen tassu kohotettuna iskemään ja huulten ohuet mustat reunat uhkamielisesti pikku hampaiden päältä taaksepäin vedettyinä. Toinen, noiden lähestyvien silmien uhkauksesta silmänräpäyksessä kauhistuneena, alkoi kovasti vavista ja menetti kaiken liikuntakykynsä.

Tämä pieni raukka osui ensin metsäsissin silmään. Hyökäten suoraan pienokaista kohti se kieritti sen selälleen ja alkoi hurjasti sitä raadella. Tähän murhatyöhön liittyi tyydytetyn kostonhimon riemu, ja hetkeksi peto unohti oveluutensa.

Mutta jonkun sekunnin kuluttua sitä häiritsi heikko kynsiminen ja pureksiminen sen takakoirissa. Toinen pentu, ollen sitä ainesta, mikä ei katso taistelun vaaroihin, oli uljaasti tullut pienen vuodekumppaninsa avuksi. Leuat verestä märkinä, hirveästi murahtaen, Ismael pyörähti ympäri

päästäkseen eroon tuosta mitättömästä ahdistajasta. Mutta samassa sen korviin sattui nopean tassutuksen ääni ulkoa kallioilta. Yhdellä salaman-nopealla loikkauksella, kuin olisi sen ruumis paljaita teräsjousia, se saavutti luolan suun.

Mutta samassa hetkessä emäharhu, kiireestä hengästyksissä, ehti myös paikalle. Jokin vaistomainen pelon puuskaus oli puistattanut sitä jo juhla-aterian alussa, eikä se ollut jäänyt asiata miettimään, vaan oli tullut. Suunnaton käpälä, osuen yhdellä sivalluksella Ismaeliin suoraan vasten kuonoa, musersi siltä pään olkain väliin ja naulasi sen kallioon. Sitten toinen käpälä laskeutui kuin moukari sen hintelille lanteille. Vielä kuolinkamppailussakin korven kulkurin leuat liikkuiivat haukkaillen hurjasti ja sokeasti. Mutta parissa sekunnissa kaikki oli ohi. Värähtämättä se makasi, muodoton veri- ja karvamöhkäle, kostajan jalkain alla.

Vanha karhu vetäytyi taaksepäin ja silmäili raatoa helkisen. Sitten se kiiruhti pesään ulisten levotonna. Vahingoittumaton pentu kompuroi sitä vastaan. Hätäisesti tätä nuollen ja nuuskien se sai selville, että pentu oli loukkaantumaton, ja kään-

tyi sitten kuolleen puoleen. Uikuttaen se nuuski ja nuoli tätä poikastaan ja käänsi sen hellästi käpälällään. Kesti kai hyvinkin minuutin, ennenkuin se jaksoi oikein käsittää, että se oli kuollut. Kun se ei enää saattanut epäillä totuutta, lakkasi se valittamasta. Nostaen leuoissaan pienen, hervottoman ruumiin se kantoi sen luolan ulkopuolelle ja laski sen viivyttellen jyrkälle kalliorinteelle. Se luisui hitaasti paikaltaan, ikäänkuin emo olisi juuri tätä suunnitellut, ja putosi jäsenet levällään, kieren ympäri yhä uudelleen, kunnes tarttui kiinni ja jäi riippumaan iäkkään hongan oksiin viitisenkymmentä jalkaa alempana.

Emo ei pysähtynyt tätä katselemaan. Kääntyen äkkiä se vielä kerran heittäytyi korven kulkurin raadon kimppuun piesten ja repien sitä kynsillään, kunnes siinä ei ollut jälkeäkään otuksesta, joka kerran oli samoillut erämaita. Ollen omalla tavallaan nirso ja hunajan ja hedelmäin ja pehmeän lihan suosija, se ei alentunut syömään tätä sitkeätä, jänteistä lihaa. Kun se oli täysin purkanut sille kostonsa, lennätti se raadon halveksuvasti kauvas yli pengermän ja vetäytyi luolaan imettämään jäljellä olevaa pienokaistaan. Ja

mitä korven kulkurista oli jäänyt, se putosi rotkon pohjalle siellä ravitakseen jonkun ketun tai villikissan vanhaa vihaa tai, vieläkin häpeällisemmin, ollakseen pitkäaikaisena juhlapöytänä jäytävälle kovakuoriaisille ja ahnaille paarmoille.

Pesän varjelijat.

Kaukaa etelästä, sinisiltä palmujen reunustamilta merenlahdekkeilta, tuo valkoinen jättiläislauma tuli liidellen. Voimallisin siivin se halkoi yläilmoja liki puolentoista penikulman¹ vauhdilla minuutissa. Hohtavana kiilana, suunnaltaan horjumattomana, se kiiti sankkain, välkkyvien, salaperäisten korprien ja kullanvihreiden suoniittyjen päällitse. Mahtavassa, tahdikkaassa lennossa jokainen valtava valkoinen siipi välkähti hetkeksi kuin lumi taivaan syvää sinitaustaa vasten, kun siihen osuivat auringon vaakasuorat säteet, sillä päivä ei vielä ollut ehtinyt tuntia ylemmäksi taivaanrannasta.

Viisitoista joutsenta oli tuossa korkealla matkaavassa parvessa, — noita kookkaita valkoisia lintuja, joiden ääni on kuin torven helähdys, vaikka

¹ Englannin penikulma on 1,609 m.

niitä epäonnistuneesti nimitetään „vihellysjoutseniksi.“ Ne lensivät tarkassa järjestyksessä, neljä kiilan lyhempänä sivuna ja yksitoista pitempänä, kärjessä se, joka oli viisain ja vallitsevin, toisten eittämätön johtaja. Pohjolan kevään kaukainen ensi viesti oli sille tullut odottamatta, sen soudellessa Floridan Iahdelmien kultahohteisilla sini-aalloilla ja vaikka se tiesi, että kevät oli vielä raskaissa jääkahleissa, joiden yli vinhat pohjatuulet ulvoivat, oli se viivytellyt vain päivän, pari, ennenkuin noudatti kutsua. Päivän, pari oli parvi ollut hyvin kiihdyksissä, uiskennellen sinne tänne, levottomasti pudistellen sulkiaan ja kajautellen käreäsointuisia huutojaan pitkin kellertäviä rantoja. Ei ollut helppo irtautua noilta lempeiltä, lämpöä huokuvilta, sinivihreiltä laineilta. Silloin oli vihdoin viileässä aamuhämärässä villihanhiparvi lentänyt sointuisasti töräyttellen niiden päällitse, määränään Hudsonin lahti. Juuri tätä kiihoitinta oli johtajajoutsen tarvinnut. Ikäänkuin olisi vain odottanutkin näitä edelläkävijöitensä tietä osoittamaan, se lennähti ilmaan päästäen pitkän toivotuksen ja siivillään voimakkaasti piesten ilmaa. Parvi kohosi sen perässä lumihohhteisena, myrskyisenä siipien ja huutojen sekamelskana.

Monien kademielisten kiistojen jälkeen kiila muodostui edetessään pitkälti loivasti ylöspäin ponnistautuen, kunnes vihdoin saavutettuaan huimavan korkeuden pyyhälsi pohjoista kohti hanhien jälkeen.

Nämä „vihellysjoutsenet“, lähes viiden jalan mittaisina ja suunnattoman siipialan kannattelemina, olivat Pohjois-Amerikan mantereen komeimmat linnut. Pikimustat jalat ja musta nokka olivat suoranaishana vastakohtana hohtavan valkoiselle höyhenpuvulle, jonka ainoana pilkkuna oli keltainen läplä kasvojen kummallakin puolella. Täysikaarteinen päänmuoto ilmaisi suurta ymmärrystä, ja kesytön katse säihkyi ylevää uhmaa.

Tehden nopean käännöksen sisämaahan päin ikäänkuin välttääkseen Atlantin rannikkoa joutsenet kiitivät Mississippin laaksoa kohti. Silloin tällöin ne tavattomasti läiskyttäen ja päästäen äänen, joka oli kuin tuhansien torvien ja pillien suusta lähtenyt, laskeutuivat alas korkeuksista lepäämään ja syömään valiten aina pysäyspaikkaan lammikoista tai suojärivistä yksinäisimmän. Niiden suuri ruumiinpaino ja tuon vinhan vauhdin kysymä ankara voimainponnistus pakottivat ne etsimään ravintoa runsaasti ja usein.

Korkeasta lennostaan joutsenet katselivat alas kaikkia muita muuttolintuparvia, paitsi kenties hanhia, jotka lensivät jotenkin samalla tasolla. Yläpuolellaan heleällä sinitaivaalla ne toisinaan näkivät vain majesteetillisesti liitelevän kotkan tahi ilmaan kohoavan korppikotkan mustat liikkumattomat siivet tai korkeelta tähtäävän haukan, joka vaani saalista, minkä kimppuun hyökkäisi. Mutta ei ainoatakaan näistä joutsenet pelänneet. Nuo viattomat, mustat korppikotkat eivät hätyyttäisi kissanpoikastakaan, eikä kotka, nopea jahtihaukka tai kanahaukka, sukunsa verenhimoisin, mielellään ryhtyisi taisteluun, joka kenties syöksisi sen suinpäin alas maahan. Joutsenet eivät tosiaankaan tuhlanneet monta ajatusta niihin vaaroihin, jotka niitä saattoivat kohdata tuolla yläilmojen taipaleella.

Kuitenkin nuo valkoiset jättiläisjoutsenetkin, jollei niitä olisi elähyttänyt vahva luottamus omaan voimaansa ja rohkeuteensa, olisivat saattaneet tuntea jonkinlaista pelkoa, kun niiden yläpuolella äänettömästi liukui eteenpäin kanahaukka, kaunis, mutta pahaenteinen lintu. Joutsenet lensivät lähes satakuusikymmentä kilometriä tunnissa, ja niiden siipien tahdikas lyönti oli suuremmoisen voimain-

ponnistuksen näkyvä ilmaisu. Kuitenkin haukka saavutti ne pian, vaikka tuskin näytti jouduttavan pitkien viikatetta muistuttavien siipiensä hitaita vetoja. Päästyään juuri johtajan kohdalle se pysäytti lentonsa ja liukui liikkumatta alaspäin nopean vauhdin synnyttämän ilmanhengen suhisteessa sen jäykissä sulissa, litteä, julma pää ojentuna alaspäin ikäänkuin valmiina iskemään. Kiilan pitempi sivu lyheni vähän, kun takanapäin lentävistä linnuista jotkut levottomina vetäytyivät kumppaneitaan lähemmäksi. Mutta johtaja ja muut vauhemmat linnut eivät kiinnittäneet uhkaukseen mitään huomiota, käänsivät vain lennossaan vakaan, tarkkaavan katseen ylöspäin.

Muutaman hetken perästä ja ilman näennäistä ponnistusta tuo mainio rosvo kiiti joutsenparvesta edelle. Kahdessa minuutissa se oli saavuttanut matkaavat hanhet. Hyökäten perimmäisen kimppuun se tarttui tämän kurotettuun kaulaan voimakkailla kynsillään ja melkein repi siltä kurkun auki. Mutta se oli liian raskas lintu ilmassa kannatettavaksi, ja haukka, piestyään vimmatusti siivillään hetken tai pari, päästi sen putoamaan. Siivet levällään se syöksyi alas tehden useita kuperkeikkoja ilmassa, kunnes raskaalla ryskeellä

saapui tuuhean vanhan seetripuun latvaan. Iso haukka, vedettyään siipensä puoleksi kokoon, putoi raskaana kuin kivi sen perässä ja tarttui lujasti siihen kynsillään sinä hetkenä kun se kosketti puun oksia. Taajaan hakaten siivillään se johti saaliinsa oksalle, missä saattoi sitä rauhassa nauttia. Joutsenet lentäessään yli tuon taistelunäyttämön tuijottivat alaspäin kylmäkiskoisin katsein.

Pian läpäistyään ruokoviljelysten, petäjäkankaiden ja syppressisoiden vyöhykkeet ne lensivät yli Tennesseeen vuorten jylhien, luoksepääsemättömien harjanteiden ja joutuivat villien vuoristolaisien pyssyngantaman piiriin. Kolme ne menettivät parvestaan tällä vaarallisella taipaleella, mutta johtaja joudutti toiset eteenpäin antamatta järjestyksen häiriytyä. Muutaman silmänräpäyksen seisaus tuli kuitenkin, kun muuan voimakas lintu lähellä kiilan kärkeä saatuaan kuolinhaavansa kamppaili vimmatusti pysyäkseen matkassa. Vielä hetki, ja se syöksyi alas; rivi sulkeutui jälleen.

Mutta nyt ei taivas joutsenten yläpuolella enää ollutkaan niin säteilevän sininen, vaan useammin yksitoikkoisen harmaa tai mustista, tuulenrepelemistä pilvistä synkkä. Lintuja kohtasivat jäiset

sadekuurot ja ne hillittömät myrskyt, jotka pyrkivät karkoittamaan pohjolan arkailevan kevään ensi sanansaattajat. Virrat, jotka niiden alapuolella kohisten kiiruhtivat eteenpäin, olivat kylmät ja tulvillaan, liejusta sameat. Niin kauaksi, kuin silmä kantoi, ja vielä etäämmällekin ulottui laajoja ta-sankoja, mutta ne olivat omituisen täplikkeitä harmaista, sulavista lumikinosten jätteistä. Pian hävisivät ruskeat, paljaat kohdat, ja kaikkialla oli vain lunta, valkoista, rajatonta — siellä täällä vain sysimustia, vyöryviä vesiä jää- ja hirsilauttoineen ja tummanvihreätä raivaamatonta kuusimetsää. Joutsenet tuskin huomasivatkaan etäällä toisistaan olevia kaupunkia, joiden yli välistä lensivät, paitsi milloin oli ilta ja kaupunki suurenpuoleinen. Silloin veti kauaksiheijastuva valo-meri ne aina puoleensa, ja nuoremmat linnut osoittivat halua laskeutua alas tutkimuksille, mutta johtaja ehkäisi sen aina jyrkästi ja vei parvensa joskus entistä korkeammalle.

Matkaten näin päivä päivältä yhä karumpia maita ja synkempää taivasta kohti ne vihdoin saapuivat noille tuulensuojattomille, uskomattoman alastomille kangasmalle, jotka ulottuvat pitkän Hudson-lahden koillisrannikko. Sokaisevassa

lumimyrskyssä ne tulivat pienelle järvelle, joka oli muutaman penikulman päässä merenrannasta ja joka oli ollut johtajajoutsenen päämääränä siitä asti, kun oli lähdetty Floridan aurinkoisilta lahdekkeilta. Mutta se oli liian rohkeasti ennättänyt hidastelevan kevään edelle, eikä tuo pieni järvi vielä ollut avoinna.

Kierreltyään sen yläpuolella päästäen äänekäitä pettymyksen huutoja, joutsenet lensivät eteenpäin seuraten matalaa, vallatonta virtaa, joka pulppusi esiin jään alta ja laski mutaisten, aaltojen jäytämien jäälaikkojen keskelle, jotka reunustivat lahden rantamia.

Melkein kolmen viikon ajan parvi pysytteli koossa noilla rantavesillä. Sen turvapaikkana oli kapea, matala lahti, jossa kokoon ajautuneet jäälautat sitä jonkun verran suojasivat purevilta tuulilta. Täällä oli ruokaa runsaasti, joten joutsenet jaksoivat hyvin, vaikka rauhattomina odottelivat pesimismahdollisuutta.

Koska tuuli kävi rannalta pois päin, oli vesi kasauntuneiden jäiden takana kohtalaisen tyyntä. Täällä joutsenet nukkuivat keinuen hiljaa laineilla. Täällä ne olivat enimmäkseen turvassa kaikilta vihollisilta. Mutta eräänä yönä, kun tuo aave-

mainen, kalpea parvi nukkui himmeänvarjoisilla vesillä, tuli toinenkin vaalea olento ääneti liikkuen kuin savu veden reunalle ja pysähtyi sulloutuneiden jäälauttain keskelle. Liikkumatta se silmäili nukkuvia joutsenia. Sitten vetäytyen varovasti taaksepäin se laskeutui veteen noin viidenkymmenen yardin¹ päässä, ui rannasta ulommaksi ehkä toiset viisikymmentä yardia ja lähestyi nukkujia mereltä päin, siltä puolelta, mistä nämä vähimmin odottivat hyökkäystä. Uiden niin syvällä, että vain terävä musta kuono näkyi vedenpinnan yläpuolella, tuo vaaniva olento pääsi arvaamatta, varoituksetta joutsenten likelle. Kohoten nyt puolella pituudellaan vedestä esille se tarttui yhtiä nukkujista niskaan ja tappoi sen yhdellä ainoalla murhaavalla ravistuksella.

Silmänräpäyksessä joutsenlauma oli täysin heireillä ja lennähti ilmaan päästäen hurjia säikähdyksirkkaisuja, sillä välin kun iso valkoinen karhu roiski rantaan päin voittosaaliineen. Joutsenet lensivät ulos merelle, kohosivat huimaavaan korkeuteen ja kiertelivät melkein tunnin kalpeassa aamuhämärässä, ennenkuin taas tyyntyivät. Sitten ne

¹ Yardi = 0,914 m.

Suom.

äänettöminä laskeutuivat jälleen maahan joka silmä valppaana ja asettuivat uudelleen lahdelle parinsadan yardin päähän vanhalta lepopaikaltaan. Vielä puolisen tuntia ne uiskentelivat pää pystyssä tarkastellen joka jäälauttaa, jokaisen loiskivan aaltosen harjaa. Tämän jälkeen, niin kauan kuin parvi pysytteli yhdessä, se ei koskaan nukkunut, jollei valvomassa ollut joku uneton vahti.

Noin viikkoa myöhemmin tapahtui muutos — muutos niin äkillinen, että se yhdessä yössä karkoitti kaikki talven jäätävät voimat. Kevät, niin kauan kahlehdittu, tuli kuin lempeä, vieno tuulahdus. Eivät enää tuulet ulvoneet ja aallot rai-vonneet ulkokareilla, vaan lauhat tuulenhenget toivat lionneen sammaleen tuoksua, ja aavat, hiljaiset vedet kimaltelivat aution, mutta tyvenen tai-vaan alla. Pitkiä, pilvettömiä päiväkausia aurinko tuhlailleen loi valoaan, lumi pakeni kuin haihtuva usva, ja jää murtui hopeahelähteisin ryskein ja soinnuin vaipuen jälleen aaltoihin, jotka sen olivat synnyttäneetkin. Vihreä, korkea, hento, sanomattoman hellä humaus pyyhkäisi yhtenä päivänä yli rajattomien, autioiden suomaiden. Vielä päivä, ja tuo vihreys kimalteli täynnä kukkia.

Joutsenparvi oli heti hajaantunut lentäen parit-

tain yksinäisiin pesimäpaikkoihinsa. Johtajalla ja sen kumppanilla ei ollut pitkää matkaa kuljettavana, sillä niiden piilopaikka oli jo katsottuna. Useita vuosia ne olivat pitäneet hallussaan pientä saarta läheisessä järvessä, minkä soiset rannat tarjosivat niille turvan enimmiltä vihollisilta. Talven tuulet tietysti aina tuhosivat niiden pesän, mutta ne ryhtyivät mielellään uutta rakentamaan.

Pikku saari ei ollut kuin kourallinen sammalta ja pajupensaikkaa, joka oli tarttunut rosoiseen kaariin, ja kohosi vain jalan verran järvenpintaa ylemmäksi. Joutsenpari työskenteli yhdessä — komea koiras yhtä uutterana urakassaan kuin kumppaninsakin — ja kokosi kuivia risuja ja oksia kaikkialta järven rannoilta laahaten ne väkevillä nokillaan esille rämeistä, minne myrsky ne oli ajanut. Ne kutoivat lujan perustuksen ja rakensivat pesän kolmatta jalkaa korkean, jotta sen kallisarvoinen sisällys säilyisi kaikilta tulvavesiltä.

Tuskin oli pesä valmis, kun jo emälintu alkoi munia sisustaen samalla pesän runsaasti untuvilla. Munat olivat suuria, tummanvärisiä, hyvinkin kaksitoista tuumaa ympärimitaten pitemmältä puolelta, pinta himmeän säämiskän kaltaista. Kun

niitä oli kuusi, joutsenilla tavallinen määrä, alkoi se hautoa.

Tähän pitkälliseen, vaivaloiseen työhön ei koiraslintu ottanut osaa. Tämä ei kuitenkaan johtunut sen puuttuvasta harrastuksesta. Lakkaamatta se oli vieressä valvomassa ja aina uskollinen huomaavaisuudessaan kovasti puuhaavaa kumppaniaan kohtaan. Koskaan se ei ruokaretkilläänkään eksynyt pesästä kauas. Aina, kun emälintu tuli syömään, pysytteli toinen pesän vieressä munia vartioimassa. Jos silloin jokin utelias lokki ohilentäessään ahnaasti tähysti pesän houkuttelevia palloja, kohotti joutsen uhkaavana siipiänsä ja hätyytti sen pois vimmatulla, sotaisella rähinällä.

Viikon, parin aikana tämä lakkaamaton vartioiminen ei kuitenkaan kysynyt muuta kuin kärsivällisyyttä. Mikään todellinen vaara ei uhannut. Suolla, noin puolen penikulman päässä, pesi pariskunta pohjolan suuria harmaan ja valkean kirjavia tunturipöllöjä, melkein kotkan kokoisia ja paljon julmempia. Näitä kamalia rosvoja ei joutsenten pesä kuitenkaan toistaiseksi vetänyt puoleensa. Ne eivät kuten lokit himoinneet munia, ja vain kalvavin nälkä olisi kyennyt ajamaan ne voimainkoetteluun saaripesän varjelijoiden mahtavien sii-

pien ja nokkien kanssa. Kun munista kehittyisi joutsenenpoikasia, silloin kenties pesä alkaisi miellyttää pöllöjäkin; toistaiseksi ne eivät koskaan tulleet kyllin lähelle houkutellakseen edes varoitus-huutoa valppaalta vartijalta.

Paitsi pöllöjä tuolla suolla eleli kärppiä, muutama näätä ja runsaasti pohjoisessa eläviä pieniä sinikettuja sekä jokunen isompaa ja paljoa vaarallisempaa punaista ketturotua. Mutta mikään näistä ei päässyt pesälle muutoin kuin uiden, ja joutsenet tiesivät, ettei näistä pedoista ainoakaan, jollei kenties jokin kovin uskalikko punainen kettu, huolisi lähestyä saarta, niin kauan kuin jompikumpi sen haltijoista oli lähettyvillä. Susia ei tarvinnut pelätä, sillä ne inhosivat näitä järven puoleksi uiskenteleviä rantamia ja olivat sitäpaitsi seuranneet kulkuriporon jälkiä kaukaisille seu-duille. Iso harmaa ilves tosin näkyi silloin tällöin varovasti hiiviskelemässä suon kuivempia kohtia, ja joskus se pysähtyi nälkäisenä veden yli kiilulemaan pesän juhlallista valkoista vartijaa. Mutta joutsenet tiesivät, että tähän vuodenaikaan, kun riistaa oli runsaasti, ei ilveksenkään ollut niin nälkä, että kastelisi hyvin hoidettua turkkiaan saareen uimalla.

Mutta eräänä päivänä liukui yli suon, pysähdellen ja matalien pensaitten takana piileskellen, kaunis, tummanruskea, uhkaavan näköinen muukalainen. Se oli pitkä ja matala ruumiiltaan, taipuisa kuin käärme, pää julma ja suippo. Se hiipi veden rannalle ja seisoi siinä kiinteästi katsellen pesässään hautovaa emää.

Pesän valpas varjelija ei koskaan ennen ollut nähnyt kiiltonäätä, mutta se ymmärsi heti, että tämä oli vihollinen ja vaarallinenkin. Levittäen mahtavat siipensä, alentaen ja kurottaen pitkää kaulaansa, kunnes se oli samalla tasolla maan kanssa, sihisten kuin höyryviemäri se kiersi pesän ympäri, kunnes pääsi kumppaninsa ja noiden surmaa ennustavien silmien väliin. Veden reunassa se seisoi komeana, hohtavana, lumivalkoisena. Tuokion aikaa nuo kaksi niin erilaista vastustajaa seisoivat tarkastellen toisiaan välillään parikymmentä yardia kirkasta vettä.

Kiiltonäädän ei ollut erittäin nälkä, mutta sillä oli, kuten tavallista, halu surmata. Sen vitkastelu ei johtunut epäröimisestä, vaan yksinkertaisesti siitä, että se ei ollut koskaan ennen nähnyt joutsenta, ja ovelana se mittaili vastustajaansa joka puolelta ennen hyökkäystä. Vihdoin se äänettä-

mästi luiskahti veteen ja ui aika vauhtia saarta kohden.

Tavallisissa oloissa joutsen ehkä mieluummin olisi odottanut hyökkäystä omalla kynnyksellään, mutta jokin äkillinen vaisto kehoitti sitä ryhtymään otteluun sillä taistelukentällä, joka sille oli tutuin. Se painui veteen sileästi kuin öljy ja liukui pitkin pintaa ilman huomattavaa ponnistusta voimakkaiden räpyläinsä avulla paljoa nopeammin kuin näätä. Mutta se ei purjehtinut suoraan vihollista vastaan; päinvastoin näyiti jälkimäisestä, kuin se aikoisi välttää taistelua. Kaartaen se ui eteenpäin kuin epäröiden, miten menetellä tällaisessa tapauksessa.

Näätä oli melkein sen rinnalla, kun se käännähti vinhasti kuin salama ja kohoten ylös vedestä syöksyi suoraan uijan päätä kohti. Uija sukelsi, mutta yllätettynä se ei ollut kyllin nopea, vaan sai pyörryttävän iskun oikean silmän yläpuolelle linnun väkevästi nokasta. Hetkeksi soikaistuneena siltä puolen se samalla yltyi hurjaan vimmaan. Että pelkkä höyhenpukuinen rohkeni sitä vastustaa, se oli uskomatonta. Näätä kohosi silmänräpäyksessä pinnalle työntäen puolet varalostaan vedestä esille ja ilkeästi narskuttaen pit-

killä valkoisilla hampaillaan. Mutta se joutui käsittämättömään melskeeseen, jossa oli suunnattomia, ruhjovia siipiä, piestyä vaahtoa, ennen kuulumatonta sähinää ja sokaisevia, jäykkiä sulkia; eikä sen puolestaan onnistunut saada kuin muutamia höyheniä murhaavien leukainsa väliin. Hämmentyneenä ja tukehtumaisillaan se vaipui takaisin suu höyheniä täynnä. Kun se vielä keran sukelsi aikoen nousta pinnalle jossakin hyökkäykseen soveliaammassa paikassa, kenties noin jalan verran pintaa alempana, kävi sen niskaan kiinni teräksenkova leukapari. Joutsen oli työntänyt pitkän käärmemäisen kaulansa veden alle kuin etsiäkseen liljan juuria ja saatuaan lujasti kiinni vihollisestaan puisteli sitä kuin rakki vanhaa kenkää. Sen kaula ja nokka olivat erinomaisen sopivat tähän työhön, sillä liljan juuret ovat sitkeät ja vaativat pontevaa nykimistä.

Maissa tämä tempu olisi tietenkin heti ollut linnun häviö. Ketterä, jäntevä näätä olisi kääntynyt ympäri ja käynyt hampain kiinni vastustajansa kurkkuun, jolloin taistelu olisi ollut lopussa. Mutta läällä vedessä se ei saanut mitään tukea, minkä varassa ponnistaisi. Se ei voinut muuta kuin potkia hyödyttömässä raivossaan.

Sitäpaitsi, tottumattomana kamppailemaan veden alla, se tahtomattaan avasi suunsa ja samassa tunki alkavansa tukehtua. Jos joutsen nyt todellakin olisi ymmärtänyt asemansa edullisuuden, olisi se ilman muuta voinut hukuttaa ahdistajansa ja näin vapauttaa erämaan yhdestä sen pahimpia vitsauksia. Mutta vimmastunut lintu, joka ei itse tuntenut mitään vastenmielisyyttä pitäessään päättään useita minuuotteja yhteen menoon veden alla, ei osannut aavistaa, että sellainen koe olisi sen viholliselle ollut kuolettava. Se hellitti hetken perästä kauhean otteensa ja jäi keveästi peräytyen odottamaan hyökkääjän uutta ilmestymistä veden pinnalle, torjuakseen sen uusilla iskuilla suurista siivistään, joihin se alati turvasi.

Tavallisesti kiiltonäätä on viimeinen peräytymään tai masentumaan minkään rangaistuksen uhatessa. Mutta tällainen kuritus oli niin salaperäistä, niin aavistamatonta, että täksi kerraksi se tuntui muuttuneen koko luonnoltaan. Muuten on hyvin luultavaa, että oikein perinpohjainen upotus jäähdyttäisi sarvikuononkin taisteluinnon. Niin ainakin kävi nädän. Vaikka sen keuhkot olivat halkeamaisillaan ja silmissä iski tulta, ymmärsi se heti, kun puserrus niskasta heltisi, jäädä

vielä muutamaksi sekunniksi veden alle uiden samalla epätoivoisesti omaa rantaansa kohden. Kun sen vihdoin täytyi nostaa päänsä pinnalle, oli se enää muutaman jalan päässä rantapensaista, mutta sen vastustaja oli myös siellä. Nielaisten keuhkojen täydeltä ilmaa, jonka puutteessa se oli menehtyä, se sukelsi uudelleen ja tällä kertaa niin syvälle kuin suinkin pääsi, pelastuen kuin ihmeen kautta, kun sen voittaja taas nuolennopeasti tavoitti sitä nokallaan. Vasta päästyään suojaavien juurten ja runkojen keskelle se rohkeni kohota jälleen, mutta silloinkin vain huomaamatta madellakseen niiden välitse, kunnes oli ehtinyt hyvät kaksikymmentä askelta veden rajasta. Sitten se pysähtymättä luikki tiehensä miettimään tätä tilannetta, eikä sitä nolompi näätä ole milloinkaan pitkin suota samoillut. Joutsen näki vilaukselta nädän pakenevan, kajahutti erämaan yksinäisyydessä ilmoille raikuvan voitonriemunsa ja ui ylpeänä takaisin pesälleen.

Kun nuo viisi kärsivälliselle emolle pesässään niin pitkäksi käynyttä hautomisviikkoa lähenivät loppuaan, tuli kangasmaille ennenkuulumaton kuivuudenaika. Lukuisat vesisuonet, jotka muulloin huuhtoivat suota, kuivuivat niin peräti, etteivät

pitkäikäiset jousenet muistaneet sellaista koskaan ennen sattuneen. Pitkällisessä varjottomassa päivänpaisteessa järvi kutistui uskomattomasti. Viimein, pesän varjelijain mielipahaksi niiden saari lakkasi olemasta oikea saari. Kallioryhmä, joka sen muodosti, kohosi niin korkealle vedestä, että ilmestyi kapeaharjainen kari, joka yhdisti sen rantaan. Se ei ollut kuin jakso toisistaan etäällä olevia, epävarmoja astuinkiviä, joita hienoinkin vedenväreily huuhteli, mutta se riitti valmistamaan kyllin taitavalle kulkijalle kuivan pääsön saareen. Joutsenet katselivat sitä yhä levottomampina.

Vihdoin koitti se päivä, jolloin kärsivällinen hautoja kuuli liikettä ja naputusta ja vienoa ääntä kuudesta kallisarvoisesta munasta rintansa alla. Kerran toisensa perästä se painoi päänsä niiden sekaan kuunnellakseen lumoutuneena tai vastatakseen pehmeillä, rohkaisevilla kurkkuäänillä. Kumppanikin lähestyi pesää unohtaen syömisensä, mutta aina muistaen pitää sähköyvin katsein silmällä rannalle vievää karia.

Pian yksi pienoista joutsenenpoikasista, jaetuaan kuoren kahteen puoliskoon teräväkärkisen nokkansa säännöllisillä iskuilla, työnsi ylemmän

puoliskon pois, ikäänkuin se olisi ollut vain kansi, ja kieri ulos ihan märkänä emonsa kuumaa, alastonsa rintaa vasten. Emo työnsi kuoren puolikkaat sisätysten, jotteivät veisi niin paljon tilaa, ja vähän myöhemmin heitti ne ulos pesästä, etteivät painuisi toisen munan päälle näin tukahuttaen sen asukkaan.

Pian jälleen kaksi pienokaista puhkaisi kuorensa melkein yhtäkaa. Ihastunut emo oli nyt puoleksi seisaallaan jättääkseen kosteille sätkyttäjille enemmän tilaa. Juuri tällöin muuan suuri harmaa ilves kierrellen tavallista lähempänä veden rajaa huomasi astumakivet ja päätti kulkea niiden yli. Jo kauan se oli himoinnut näitä suuria valkoisia lintuja.

Tavallisissa oloissa ei joutsenista väkevinkään kykene mitteleämään voimiaan ilveksen kanssa, vaan joutuu poikkeuksetta tuon julman, voimakkaan pedon avuttomaksi saaliiksi. Mutta usein villieläimet, poikasiaan puolustaessaan, osoittavat sellaista kykyä ja urheutta, josta tavallisina aikoina ei osaa uneksiakaan. Silloin ne ovat täysin välinpitämättömiä kaikista vaaroista, ja tällainen mieliala saa usein aikaan mahdottomiakin.

Sitäpaitsi on toista puolustaa siltaa kuin taistella aukealla.

Ei kumpikaan joutsen ollut hetkeäkään epätielinen siitä, että tässä oli kuolemanvaara. Ne tunsivat ilveksen tavat. Emälintu nousi seisomaan muniensa ja poikastensa keskeltä ja astui varovasti pesästä sähisten ja lyöden siivillään. Molemmat linnut ymmärsivät olla hyökkäämättä tämän vihollisen kimppuun maalla tai vesillä. Päästään raivoisia huutoja ne kohosivat vaivaloisesti ilmaan.

Ilves oli saavuttanut astumakivistä toisen, terävän ja kapean, ja pysytteli sen päällä ennenkuin loikkaisi seuraavalle, varovaisena kuin kotikissa, joka pelkää kastelevansa jalkansa. Juuri kun se valmistautui hyppyyn, iski koirasjoutsen sitä raskaasti päähän, niin että se oli vähällä menettää tasapainonsa. Sen etukäpälät ja viiksinen kuono tosin painuivatkin veteen, mutta vahvat, hyppyyä varten sovitettut takakynnet pitivät kalliosta kiinni. Kiukkuisesti sylkien ja hämmästyneenä se kapusi entiseen asemaansa. Mutta seuraavana hetkenä se oli niin ajattel maton ja ylen rohkea, että nousi takajaloilleen ja tavoitti ahdis-

tajaansa toivoen siten vetävänsä sen ilmasta maahan. Juuri silloin, kun ilveksen tasapaino oli epävarmin, heitti emälintu vaaraa uhmaten koko murskaavan painonsa sitä kohti. Auttamattomasti ilves kierahki karilta ja joutsen putosi sen mukana ja päällä, painuen syvälle veteen.

Tuokion verran ilves sokaistuneena kynsi joutsenta repien siitä irti vahvoja valkoisia sulkia ja viiltäen ammottavia haavoja sen rintaan ja reiteen. Mutta tätä kesti vain lyhyen hetken. Nolattuna ja tukehtumaisillaan se hellitti otteensa ja pulikoi pinnalle. Sen ryömiessä ylös karille molemmat linnut olivat heti jälleen sen kimpussa. Mutta ilveksessä ei enää ollut rahtuakaan taistelunhalua. Sen ei ollut ensinkään nälkä, eikä se välittänyt joutsenista, vaan tahtoi päästä johonkin päivänpaisteiseen, rauhalliseen paikkaan itseään kuivaamaan. Äänekkäästi sylkien, pää kyyryssä olkain välissä, korvat luimussa, hännän töpö lujasti painettuna pörröisten koipien väliin se pakeni häpeällisesti oikeasta siipien, nokkain ja kirkumisten helvetistä.

Kun ilves lopulta ei enää ollut saavutettavissa, oikaisivat molemmat joutsenet itsensä täyteen pituuteensa, levittivät siipensä mahdollisimman laa-

jalle ja toittivat käheän varoituksen kaikille rauhanhäiritsijöille. Sitten ne kiiruhtivat takaisin pesälle, jota osasivat niin hyvin varjella. Emälintu, nähtävästi tuntematta haavojaan, ryhtyi jälleen hautomiseensa pehmeästi kurnutellen kuoriville pienokaisille, kun taas koiraslintu tyynenä, kuin ei mitään tavallisuudesta poikkeavaa olisi tapahtunut tai koskaan saattaisi tapahtua, asettui puhdistelemaan sotkeutunutta, lumihosteista höyhenpukuaan.

Meren tiikeri.

Halki laajojen, hiljaisten punavihreiden maininkien, joiden harjaa lempeä tuulenhengi heikosti väreilytti, uiskenteli emovalas tyytyväisenä poikasen pysytellessä aivan vieressä. Vähän väliä pikku valas hankasi itseään emoa vastaan ikäänkuin arkaillen noita valtameren aavoja ja vaarallisia ulapoita ja etsien suojaa emon lyhyen, voimallisen pyrstön takaa. Ja vähän väliä emovalas, joka on villin luonnon huolellisimpia ja uutterimpia äitejä, veti poikasensa isolla pyrstöllä hyväillen kylkeänsä vasten tai kääntyen puoleksi ympäri kosketti sitä kysyvästi suunnattomalla pyöristetyllä kuonollaan.

Tämä iso miekkavalas eli „murhavalas“, joksi joku merimies tai kalastaja, joka olisi sen sattunut näkemään, olisi sitä nimittänyt, oli hyvinkin yhdeksäntoista tai kaksikymmentä jalkaa pitkä. Sen olisi kaikista muista valas- ja pyöriäissuvun

jäsenistä heti voinut erottaa suunnattoman selkävän nojalla, joka ei ollut paljoa alle viiden jalan korkuinen ja kohosi suorana sen leveästä, mahavasta mustasta selkäkaarteesta, ja lisäksi oli sillä tuntomerkkeinä kaksi hyvin huomattavaa valkoista juovaa mustassa kyljessä ja selväpiirteisenä näkyvä, kellahtava maha sen laiskasti vierissä aallokon rinteellä. Nämä kaikki olivat vaaran merkkejä, jotka olisivat panneet asian-tuntijan olemaan varuillaan.

Valaan poikasella ei ollut juuri syytä tuntea pelkoa, niin kauan kuin se pysyi emon läheisyydessä. Sillä tämä valaista vinhavauhtiisin ja julmin ei pelännyt mitään muuta uivaa kuin jättiläis-serkkuaan potovalasta. Vaikka vain kahdenkymmenen jalan pituinen, saattoi se pelkän vimmansa nojalla tehdä hengenvaarallisia hyökkäyksiä suurta eli „oikeata“ valasta vastaan, joka oli noin neljä kertaa sen pituinen ja monin verroin kookkaampi. Ihmistä sen olisi ehkä ollut syy peljätä, jos se olisi koskaan joutunut tämän mahtia kokemaan, mutta kun se oli rasvasta köyhä, ei sen suku koskaan ollut houkutellut ihmistä näin vaivaloiseen ja vaaralliseen pyydystämiseen. Haidaloja tosin oli sen kokoisia tai siitä voiton vie-

piäkin, mutta ei ainoatakaan sen vertaista julmuudessa, nopeudessa ja oveluudessa. Huolettoman tyytyväisenä se siis uiskenteli pitkin suloista, rauhallista merta, välittämättä hyrskyistä keltaisten kallioiden ympärillä oikealla puolella tai valtameren tyhjiä avaruuksista vasemmalla. Mikäli aikaa jäi poikasen lapsellisen sulon tarkkaamiselta, sen se käytti tähytelläkseen läpikuultavaan syvyyteen allaan; siellä piileskeli suuria mustekaloja ja muita veltoja merenpohjalla eleskeleviä kaloja, joita sen oli tapana saaliikseen pyydystää.

Äkkiä se sukelsi päästämättä muuta ääntä kuin kovan, imemistä muistuttavan kohinan, kun vedet sulkeutuivat sen yli. Kaukana alhaalla hämärässä se oli havainnut kalpean, sätkivän olennon. Se oli meripolyoppi, joka älyttömästi oli jättänyt tavallisen kotinsa pohjakallioiden välissä ja lähtenyt etsimään uusia ruokamaita. Ennenkuin se ehti yrittääkään paeta, joutui se surmaajan suurten leukojen vangiksi. Hetken aikaa sen kahdeksan pitkää tuntosarvea kiemurteli epätoivoisesti tavoitellen vangitsijansa huulia. Sitten ne hävisivät yhdellä nielaisulla sisään vedettyinä. Tämän jälkeen valas ui rauhallisesti takaisin päivänpaistei-

selle pinnalle, kohdaten puolitiessä levottoman poikasensa, joka ei ollut kyennyt kyllin nopeasti seuraamaan emoa tämän salamantapaisessa sukelluksessa. Emo ei ollut viipynyt kahta minuuttia poissa eikä helkeäkään näkymättömissä, mutta pienokaisen vaisto varoitti sitä, että lempeä sininen alkuaine, missä se asui, oli vaaroja täynnä.

Meripolyoppi, vaikka isoa lajia, oli ollut vain suupala suurelle tappajalle, vain kiihoitin sen suunnattomalle ruokahalulle. Se matkasi nyt eteenpäin tutkien tarkemmalla silmällä syvyyksiä. Silloin veden syvä sinivihreä väri alkoi vaihtua vaaleammaksi kirkkaanviheriäksi, missä riví vasta muodostuvia kareja kohosi noin kolmenkymmenen jalan päähän veden pinnasta ja hohti aurin-gossa. Tässä makasi päivää paistattamassa leveä, litteä, yökköä muistuttava olento, jonka siipievät olivat yhteensä kaksitoista jalkaa pitkät ja häntä kuin piiska. Sen kylmät, liikkumattomat silmät tuijottivat ylöspäin ja huomasivat surmaajan ruumiin hitaasti pintaa halkomassa. Tuskin huomattavasti liikauttaen mustia siipiään se luis-kahti karilta ja sukelsi turvaa etsien syvyyksiin.

Mutta tuo jättiläismäinen rauskukala ei ollut osannut kyllin nopeasti ja liukkaasti välttää vi-

hollisensa silmää. Taas valas sukelsi välittämättä liikkua ääneti tällä kertaa, ja niin nopeasti se meni, että sen leveät suoraan ylöspäin kohoavat evät piestessään vettä synnyttivät äänen, joka kuului koko matkan rantaan asti. Valas painui alas luotisuoraan. Rauskukala näki sen tulevan ja joutui kauhun valtaan. Se ryntäsi sivulle ja kohta taas ylöspäin komeassa loivassa kaaressa. Rajulla voimallaan se sinkautti koko tärisevän ruumiinsa korkealle ilmaan, missä se kääntyi ja hetken roikkui mustana lepattaen, ikäänkuin sen silmitön kauhu olisi ajanut sen valtaamaan uuden alkuaineen. Hermostuneesta valaanpoikasesta se oli kamala kummitus, joka peitti auringon. Mutta tämä kiivas retki ilmaan kesti vain sekunnin tai pari ja oli yhtä turha kuin lyhytaikainen. Kun litteät mustat siivet painuivat hurjasti läiskähtäen takaisin veteen, kohosi takaa-ajava valas melkein niiden alta, tarttui niihin ja veti ne syvyyteen. Siitä ei sukeutunut taistelua, rauskukala kun oli voimaton mahtavan vastustajansa edessä — vain lyhyen hetken sokea vimmattu temmellys vaah-toavissa hyrskyissä ja sitten laajeneva punainen jälki vihreässä meressä.

Tämä oli täysin riittävä ateria sellaisellekin

ruokahalulle kuin valaan, ja monet hylätyt rippheet hajaantuivat ja painuivat ruuaksi lukemattomille siivousta tekeville ravuille, jotka piileskelivät ruokojen välissä ja vajonneiden karien onteloissa. Valas jäi noin puoleksi tunniksi paikoilleen kieriskellen tyytyväisenä kirkkaassa vedessä salakarän yläpuolella, hoidellen ja hyväillen pienokaistaan ja sulatellen ateriaansa. Sitten se hitaasti jatkoi matkaansa, mutta kaartaa rantaa kohden, kunnes ei ollut kuin noin puolen penikulman päässä äkkijyrkkäin saarten ja rikkonaisten niemekkeiden ketjusta, joka reunusti tätä vaarallista rannikkoa.

Nyt oli ihan keskipäivä, ja auringonvalo, jota ei pilvikään himmentänyt, langetessaan melkein kohtisuoraan meren pintaan näytti pohjan olevan hämmästyttävän kaukana. Noin puolivälissä tätä läpikuultavaa hohtoa uiskenteli suuri mustekala kaikessa rauhassa. Sen kapea, suipeneva ruumis oli noin kuuden jalan pituinen ja ehkä kaksitoista tai neljätoista tuumaa poikki mitaten leveimmältä kohdaltaan, joka oli pää. Muodottomasta päästä lähti, työntyen ulos melkein kuin lehdenvarret porkkanasta, kimppu tuntosarvia, kymmenen luvultaan ja melkein ruumiinmittaisia. Tuntosarvet samoin kuin ruumis olivat

vaaleata, likaista kellahtavanharmaata väriä ruskeaan menevine läplineen, jollainen väri teki kalan melkein näkymättömäksi auringon läpitukenmassa meressä. Mustekala eteni takaperoa ja suoritti liikettään, ei tuntosarvillaan, vaan imemällä suuren määrän vettä laajaan tuntosarvien alapuolella olevaan lihaksilla varustettuun säkkiin ja työntämällä sen taas voimakkaasti ulos. Näytti siltä, kuin se hengittäisi ilmaa, ja käyttäisi sitä puhaltaakseen itseään eteenpäin.

Valaan ei suinkaan ollut näin pian nälkä jättiläisrauskusta saamansa juhla-aterian jälkeen, mutta niin mehevä pala kuin mustekala oli kiusaus, jota ei voinut vastustaa. Liukkaasti kääntytyään tuo suunnaton, mutta kaunismuotoinen musta ja valkoinen olento ampui suoraan alas päin välkkyvien vetten läpi. Mutta ennenkuin se saavutti mustekalan, katsahti tämä ylöspäin ja näki sen. Silmänräpäyksessä sen kymmenen notkeata tuntosarvea kietoutui jäykäksi kimpuksi, joka ei tuottanut mitään esteitä sen kululle eteenpäin, ja vaaleat kyljet veäytyivät voimakkaasti kouristuen kokoon työntäen ulos suuren määrän vettä, joka lennätti sitä pois päin sellaista vauhtia kuin torpedo olisi ammuttu torvestaan; samalla

se ruiskautti etenemissäkkinsä rauhasesta suihkun mustemaista nestettä, mikä heti levisi suureksi mustaksi pilveksi verhoten sen paon. Noin kätkettynä se muutti suuntansa ja pakeni alaspäin syvää kalliopohjan halkeamaa kohti, missä vihollisen leuat, kuten se tiesi, eivät sen kimppuun ulottuisi.

Valas hyökkäsi säikkymättä suoraan eteenpäin mustemaiseen pilveen. Mutta jouduttuaan keskelle hämärää se kadotti kaikki jäljet tavoittamastaan saaliista. Hetkiseksi se eksyi itsekin. Se heittelehti sinne tänne vimmatusti rauskuttaen suunnattomia leukojaan, mutta turhaan. Niiden väliin ei tullut muuta kuin tyhjää väritettyä vettä. Vihdoin ja aivan odottamatta se pääsi mustasta kehästä ulos läpikuultavaan viheriään ja katsahtaen ylöspäin näki näyn, mikä pani sen hulluna syöksymään vedenpintaa kohti valtavien kylkien meloessa huimaavia kaarteita. Sen vimmatuista iskuista kiehuivat syvät vedet. Nuo iskut panivat syvyyden kiehumaan kuin valtamerilaivan polkurien lyönneistä.

Valaanpoikanen oli lähtenyt seuraamaan emoaan syvyyksiin, mutta oli säikähtänyt mustepilveä, jonne oli nähnyt emon häviävän. Palat-

tuaan hätääntyneenä pinnalle se uiskenteli ympäri levottomana ja ilman päämäärää, kunnes äkkäsi harhailevan haikalan.

Haikala tiesi kyllä hyvin, mikä se oli, ja täyhysti ympärilleen, näkyisikö missään emoa. Se ei tahtonut olla epäystävällinen emävalaalle; mutta emää ei ollut näkyvissä. Se ei ymmärtänyt asian oikeata laitaa; mutta sen oli rajua nälkä ja tällainen tilaisuus oli aivan vastustamaton. Se ryntäsi pikkuvalasta kohti ja kääntyi kyljelleen, niin että lyijynkarvainen vatsa näkyi, tarttuakseen saaliiseensa. Valaanpoikanen säikähti tummaa, kolmikulmaista, monihampaista onkaloa, joka äkkiä ammotti sen edessä, luiskahti syrjään viime hetkessä ja alkoi uida suuressa kaaressa sen kohdan ympärillä, minne emo oli sukeltanut.

Taas haikala hyökkäsi, mutta sen täytyi kääntyä kyljelleen saadakseen omituiset alapuolelta jäykät leukansa toimimaan, ja valaanpojalla oli jo sukunsa notkeus. Taas hyökkäys epäonnistui. Ennenkuin haikala ehti sen uudistaa, huomasi se emävalaan kohoavan viheriästä syvyydestä. Vaikka haikala oli noin viisikolmatta jalkaa pitkä — runsaasti viisi jalkaa valasta pitempi — kääntyi se ympäri ja pakeni henkensä kaupalla,

Yksi ainoa silmäys selvitti emolle, että ptenokainen oli vahingoittumaton. Sitten se syöksähti ahdistajan jälkeen sellaista vauhtia, että tämän pako oli aivan turha. Ennenkuin haikala oli päässyt viidenkymmenen yardin päähän, oli valas sen kimpussa kita ammollaan. Heittäytyen suonenvetoisesti sivulle haikalan onnistui täpärästi väistää ensimmäinen vastustamaton hyökkäys. Epätoivon vimmallalla se väänsi itsensä kiemuraksi ja puolittain kääntyen kyljelleen pujahti vastustajansa mahan alle, johon kävi kiinni kolmikulmaisilla leuoillaan. Mutta valas oli jo väistynyt, eikä haikalan onnistunut saada lujaa otetta. Se tosin raastoi irti joukon nahkaa ja rasvaa, mutta ei päässyt kiinni mihinkään hengenvaaralliseen kohtaan, ja raivostunut murhavalas tuskin tunsikaan haavojaan. Käännähtäen ympäri niin kiivaasti, että vaahtoa ja kuohua pärskähti ilmaan, se sai haikalan pyrstön tyven suunnattomien leukainsa väiin.

Mitä tulee varsinaiseen taisteluun, niin tämä oli sen loppu. Useita minutteja kesti tuota jättiläistemmellystä, joka pieksi värjäytyneitä vesiä yardien korkeuteen, mutta se oli vain toispuolista, kun miekkavalas pudisteli ja murskasi ja repi

henkeä irti voitetusta vastustajastaan. Vihdoin se vetäytyi pois jättäen ruhjotun raadon hitaasti painumaan syvyyksiin. Sitten se kahmaisi kiihtyneen poikasen evänsä alle, imetti sitä ja ui hitaasti maata kohden saaria ja rantaa tällä kohtaa erottavaan syvään salmeen, missä luuli löytävänsä lisää noita meheviä mustekaloja korvaukseksi siitä, joka niin arvaamatta oli välttänyt sen lähentelemiset.

Tuulenhenki, joka tähän asti oli saanut toimeen vain heikkoja väreitä, kiihtyi nyt tasaiseksi viimaksi, vaikkei sekään jaksanut muuta kuin tummentaa meren pinnan himmeään purppuraiseksi. Vapaana kiitäen tuulen edellä pitkin rannikkoa tuli pieni purjealus, jonka ainoa purje kimalteli valkoisena kirrkaassa päivänpaisteessa.

Pienessä aluksessa oli kaksi matkustajaa — mies perässä poltellen isoa orjantappuraista piippua ja silkkikarvainen ruskea vainukoira kyyristyneenä maston juurelle. Tuollainen pähkinäkuori joutui tässä kulkemaan pitkin vaarallista rannikkoa ja väylää, mutta mies oli taitava purjehtimaan pienillä aluksilla ja tiesi, että matkalla siitä satamasta, mistä oli lähtenyt, täältä noin viidentoista penikulman päästä, siihen paikkaan,

minne nyt oli menossa, kymmenkunnan penikulmaa pohjoiseen päin, oli monta turvapaikkaa suojaksi äkillisen itämyrskyn sattuessa. Nämä vedet olivat hänelle outoja, mutta hänellä oli hyvä kartta, ja erityistä huvia tuotti hänelle samoileminen pitkin tuntemattomia rantoja, ainoana toverinaan uskollinen ja kaikkeen mukaantuva koiransa, joka aina oli hänen kanssaan yhtä mieltä siitä, missä paikoissa olisi hauskinda käydä.

Mutta vaikka Gardner oli tottunut purjehtija, jolla oli tarkka silmä huomaamaan kaikki säämerkit ja herkkä vaisto tuntemaan tuulenpuuskat ruorinvarresta tai purjeen jännityksestä, oli hän luonnonhistoriaan vähemmän perehtynyt, kuin oli suotavaa sellaiselle, joka piti asutettua merta urheilukenttänään. Hänen käsityksensä valaiden suvusta ja niiden vaihtelevista luonteista perustui siihen, mitä oli lukenut suuresta pelokkaasta vaalanluu-valaskalasta ja nähnyt iloisesta, vaaratomasta pyöriäisestä. Kun hän nyt näki miekkavalaan kaarevan mustan selän ja kauhistavan pään sen verkalleen kyntäessä aaltoja, ei hänen siis juolahtanut mielensäkään, että piti olla varuillaan. Jos hän olisi ollut tavallinen kulkija näillä vesillä, olisi hän heti kääntänyt keulansa

toiseen suuntaan, jottei valas arvelisi hänen haluavan häiritä sen yksinäisyyttä. Mutta näin ollen hän purjehti lähemmäksi nähdäkseen, mikä kala tai peto tuo musta ja valkoinen olento oli, se kun ei näkynyt olevan hänen lähestymisestään milläänkään.

Sivuuttaessaan sitä noin kahdeksankymmenen tai sadan yardin matkalta Gardner sai äkkiä mieltömän päähänpiston. Tässähän on hyvä tilaisuus ampua! Tuntematon peto olisi hauska saalis. Hän ei pysähtynyt miettimään, mitä sille tekisi, jos todellakin saisi sen. Hän ei huolinut myöskään ajatella, että hänen oli turha toivoakaan kevyellä kiväärillään saavansa tuolle merihirviölle sen pahempaa kuin tuskallisen haavan niiden rasvakerrosten läpi, jotka suojasivat sen sisimpiä elimiä. Hän ei tiennyt sitäkään, että kuollut valaskala painuu pohjaan, joten ei onnistuneinkaan laukaus tuottaisi hänelle mitään palkintoa. Siinä oli kylliksi, että tappamisvietti oli saanut hänet valtaansa.

Hän piti toisella polvellaan ruorinvartta kiinni pysyäkseen määrättyssä suunnassa, tarttui kivääriinsä ja laukaisi jonnekin valaan suuren evän taakse, missä arveli sydämen olevan. Hänen näin

puuhatessaan koira älysi, että jotakin mielenkiintoista oli tekeillä, hypähti pystyyn, laski etukäpä-länsä purren laidalle ja haukkui vimmatusti tuota outoa mustaa olentoa, joka kieriskeli aalloissa.

Gardnerin hämmästykseksi ei hirviö itse vastannut millään tavalla tähän laukaukseen, mutta heti alkoi juuri sen kyljen alla hurja liike. Jokin siellä rupesi vimmatusti pieksemään vettä, ja peto, käännähtäen ympäri, katseli sinnepäin perin levottomana ja huolestuneena. Se silitteli jotakin pyrs-töllään ikäänkuin sitä rauhoittaakseen, ja silloin Gardner huomasi, että laukaus oli osunut pedon poikaseen. Nyt hän tunsi katumusta. Jos hän olisi nähnyt poikasen, ei hän olisi ampunut emoa eikä pienokaista. Hän ei ollut kevytmielisen julma, ainoastaan ajattelematon. Muutaman silmän-räpäyksen hän tuijotti epäröiden. Sitten hän, päättäen poikasen liikkeistä, että se oli saanut kuolettavan haavan, katsoi parhaaksi tehdä lopun sen kärsimyksistä. Tähdäten erittäin huolellisesti hän laukaisi taas. Pamaus kajahhti kovaa tuskin sadan jalan päässä olevan saaren kalliioseinä-mästä.

Tällä kertaa Gardner oli ampunut hyvin. Ennenkuin laukauksen kaiku oli häipynyt, makasi va-

laanpoikanen hiljaa ja alkoi sitten hyvin hitaasti painua. Nyt tuli muutaman hetken hiljaisuus, jota häiritsi vain ruskean koiran kiihkeä haukunta. Valas ui hitaasti puolikaarella poikasensa ruumiin ympäri ja pääsi nähtävästi selville siitä, että se oli kuollut. Sitten se loi pienet silmänsä venettä kohti. Tätä kesti vain silmänräpäyksen, mutta sittenkin ennätti Gardner käsittää tehneensä kauhistuttavan virheen. Vaistomaisesti hän suuntasi veneen tuota kallioista saarta kohti.

Kun hän kiristi ruorinvartta toiselle puolelle, samalla hellittäen purjetta, näki hän veden kiehuvan valaan mustan ruumiin ympärillä. Valas oli hyvinkin sadan jalan päässä, mutta sen rynnäys oli niin kauhistava, että näytti siltä kuin se samassa helkessä saavuttaisi hänet. Ulvahtaen koira loikkasi kauvas keulaan. Kun vene sillä hetkellä oli sivuttain tuohon kauheaan hyökkäykseen, pysyi Gardner istumassa paikoillaan ja ampui vielä epätoivoisen laukauksen suoraan lähestyvää tuhoa kohti. Yhtä hyvin hän olisi voinut ampua hernepyssyllä!

Pyssy putosi hänen jalkoihinsa. Samassa hetkessä tuntui siltä, kuin pikajuna olisi törmännyt

veneeseen. Se ihan nousi vedestä, ja koko toinen sivu meni mäsäksi. Sillä välin Gardner tunsi, kuinka hänet lennätettiin suoraan yli puomin. Pudotessaan alas hän kuuli ruskean koiransa vinkaisevan.

Pelastuakseen sotkeutumasta purjeeseen, joka vettä viistäen lepatti hänen päällään, hän sukelsi ja kohosi pinnalle noin viidentoista jalan päässä. Tätä sukellusta samoin kuin purjeen suomaa silmänräpäyksen piiloa hän epäilemättä sai kiittää hengestään. Hän oli taitava uimari ja lähti heti saarta kohti kilpavauhtia, uiden matelevin ottein pää enimmäkseen veden alla. Valas ei ensin huomannut hänen pakoaan. Onneton koira oli haukkumisellaan kiinnittänyt sen huomion, ja tämän se tempasi ja murskasi sinä hetkenä kun se paiskautui veteen. Sitten kohdistuen raivonsa venehylyä vastaan se oli repinyt ja ruhjonnut sen sytykepuiksi tarttuen siihen suurilla leuoillaan ja pudistellen sitä kuin koira rottaa. Tämän suoritettuaan se oli kääntynyt saarta kohti, ja sen kamaalat silmät osuivat uivaan mieheen tämän halkoessa aaltoja matkalla rantaan päin.

Sen ryntäys oli kuin torpedon lento, mutta Gardner tarttui jo vimmatusti kallion reunaan. Tämä

oli muodoltaan kuin noin kahdentoista tuuman levyinen hylly ja ihan vesirajassa. Mies ymmärsi, että se ei ollut mikään turvapaikka. Mutta jotta-
kuinkin miehen korkeudella vedestä oli kalliossa syvennys, omituisesti kovertunut kuin kuvapat-
sasta pidelläkseen. Epätoivoisen notkeasti hän ponnahti tähän pienoiseen pakopaikkaan vetäen jalat ylös perässään ja painautuen mahdollisimman litteänä komeroon. Samassa hetkessä hän oli tukehtua vaahtoon ja ryöppyyn, kun hänen takaa-ajajansa ruho kumeasti jymähtäen iski kalioon aivan hänen jalkainsa alla.

Gardner värisi ja ponnisteli läähättäen tavoit-
taakseen henkeä keuhkoihinsa. Hän oli uinut monessa kilpailussa, mutta ei koskaan tällaisessa. Varovasti kääntyen ja pysyttäytyen litteänä kuin simpukka syvennyksen seinää vasten, hän tuijotti alas peläten, että vainooja yrittäisi toista tällaista hurjaa hyppyä paremmalla onnella.

Mutta valas ei näyttänyt haluavan koettaa sitä uudestaan. Törmäyksen tuottama täräys oli ollut kauhea ja varmaankin vähällä pusertaa hengen valaan ruumiista. Se uiskenteli nyt hitaasti edestakaisin pelottavana vanginvartijana. Gardner katsoi sen kylmiin pieniin silmiin ja värisi näh-

dessään niissä leimuavan, ymmärtäväisen, lepypymättömän vihan.

Kun hän tunsu itsensä kyllin tointuneeksi punnitakseen asemaansa, täytyi hänen pakostakin myöntää, että se oli koko lailla epätoivoinen. Koetellessaan kädellään ulospäin ja ylöspäin niin pitkälle, kuin ulottui, ei hän tavoittanut mitään ulkonemaa, jonka avulla olisi ollut toivoa päästä ulos komerosta ja sitten kiivetä ylös kalliolle. Hän ei ensinkään osannut arvostella, kuinka kauan tuo kostonhimoinen vartija aikoi pysyä toimessaan. mutta päättäen sen vääryyden suuruudesta, jolla hän oli valasta loukannut, siitä täsmällisyydestä, joka ilmeni sen vartioimisessa, ja siitä hurjasta vimmast, jota se oli hyökkäyksessään osoittanut, ei hänellä ollut syytä odottaa, että se pian väsyisi virkaansa. Noissa hedelmällisissä vesissä hän tiesi sen löytävän runsaasti syömistä, jättämättä vahtipaikkaansa. Mutta vaikka nuo vedet uhkuivatkin merielämää, täytyi hänen katkerin mielin myöntää ne perin tyhjiksi laivoista.

Rannikkoalusten oli tapana pysytellä kaukana maasta tällä kohdalla rantaa salakarien ja hankalain merivirtain takia. Tästä saaresta ei tosin ollut kuin noin puoli penikulmaa rantaan — hä-

nelle helppo uimamatka tavallisissa olosuhteissa. Mutta vaikka hänen vartijansa olisikin ollut poissa näkyvistä, ei hän olisi tuntenut mitään halua uhmailla jättiläishaikaloja, jotka vaaniskelivat noissa saaristosalmisissa. Alttiina auringon kuumimmalle paahteelle — kallio hänen ympärillään tuntui epämiellyttävän kuumalta hänen koskettaessaan — hän ihmetteli, kuinka kauan kestäisi, kunnes helle ja jano niin valtaisivat hänet, että hänen jalkansa sortuisivat hänen painonsa alla ja hän suistuisi odottavan vihollisensa kitaan. Tässä suhteessa hän kuitenkin pian rauhoittui huomattessaan, että aurinko hyvin pian kulkisi kallion harjan yli ja jättäisi hänet varjoon. Mitä kuumuuteen tulee, oli hän joltisessakin turvassa seuraavaan aamuun. Mutta sitten, jos sää yhä pysyisi kauniina, kuinka hän kestäisi aamupäivän pitkän, sietämättömän helteen, ennenkuin aurinko taas painuisi kallion taa?

Hän alkoi rukoilla itselleen myrskyä ja pilvien verhoamaa taivasta. Mutta tähän hän pysähtyi käsittäen pulmallisen tilansa. Jos nousisi myrsky, tulisi se tähän vuoden aikaan luultavimmin kaakosta, ja silloin jo ensimmäiset kohoavat vedet ahmaisivat hänet ylävältä paikaltaan. Hän päätti

nopeasti, että on parasta rukoilla vain yleisesti eikä rohjeta esittää vaarallisia ehdotuksia kaitsemukselle.

Vaistomaisesti kopeloiden taskussaan hän veti esille lionneen, tippuvan tupakkakukkaronsa ja laatikon märkiä tulitikkuja. Jälkimäinen sisälsi muutamia vahatikkujakin, ja hänellä oli hämärä toivo, että nämä huolellisesti kuivattuina ja oikein käsiteltyinä kenties vielä syttyisivät. Hän levitteli ne tupakan kanssa kuumalle kalliolle jalkainsa väliin. Häneltä oli tuhon mukana hukkunut piippu, mutta taskussa oli kirjeitä, joista hän niiden kuivuttua tuumi kiertää savukkeita. Tämä suunnitelma antoi hänelle jotakin tekemistä ja auttoi näin kuluttamaan tuon raskaan iltapäivän. Mutta lopulta hän huomasi, ettei ainoakaan tikuista saanut aikaan edes sähinääkään. Vihaisena hän heitti niiden hyödyttömät jäännökset mereen.

Yö tuli äkkiä kuten aina näillä leveysasteilla, ja kuutamolunosi pitkät mainingit niin tyyniksi kuin kuvastiin. Koko yön valas ui edestakaisin kallion edustalla, kunnes sen liikkeiden muuttumaton yksitoikkoisuus alkoi hypnotisoida vankia, joka käänsi silmänsä kallioseinämään päin pääs-

täkseen sen vaikutuksesta. Hän oli kuolemantuskassa, peläten vaipuvansa uneen uupumuksessaan ja putoavansa syvennyksestään. Hänen jalkansa olivat pettämäsillään hänen allaan, eikä komerossa ollut tilaa hänen istahtaa tai edes kyyristyä vähänkään mukavasti. Vihdoin epätoivoissaan hän päätti uskaltaa laskea jalkansa riippumaan yli reunan, vaikka vihollinen silloin voisi niihin ulottua, jos rohkenisi vielä yrittää tuollaista hurjaa hyppyä ilmaan. Heti kun hän istahti tähän asentoon, ui se lähemmäksi ja silmäili häntä sanomattoman ilkeästi. Mutta se ei yrlltänyt uudistaa lentävää hyökkäystään. Gardner näki selvästi, että se ei halunnut toista samanlaista rajua yhteentörmäystä kallion kanssa.

Vihdoin tuo loputon yö sittenkin päättyi. Kuu oli jo kauan sitten hävinnyt kallion taa, kun taivaan samettimainen purppura alkoi ohentua ja jäähtyä, tähdet kalveta ja sammua. Sitten leimahti meren yli pilvettömän troopillisen aamunkoiton ääretön komeus, ja vetten välkkyvä pinta näytti kallistuvan aurinkoa vastaanottamaan. Gardner kokosi kaikki uupuneet voimansa kohdatakseen sen tulikokeen, jonka tunsu olevan edessään.

Paremmiin siihen varustautuakseen hän riisui päältään kevyen takkinsa ja nuoranpätkillä, jotka löysi taskustaan, laski sen veteen ja liotti siellä perinpohjin. Valas tuli nuolena katsomaan, mitä hän puuhasi, mutta hän veti märän takkinsa ylös, ennenkuin valas ehti siihen tarttua. Hän tunsu, että tämä aate oli tosiaankin mainio keksintö, sillä pitämällä päätään ja ruumistaan hyvin märkinä, hän voisi kestää melkein mitä kuumuutta tahansa, ja kun samalla imeytyisi vettä hänen sisäänsä, saattoi hän toivoa edes heiheksi torjuvansa janon tuottamaa ääretöntä tuskaa.

Mutta leppyvän kohtalon määräyksestä hänen koettelemuksensa oli pian päättävä. Noin yhdeksän tienoilla aamulla alkoi jostakin saaren takaa kesken hiljaisuutta kuulua rämeätä, hidastahtista jyskytystä. Gardnerin korvissa se oli suloisinta soittoa. Pian hän oli kiskaissut yltään kevyen paitansa ja piteli sitä innokkain käsin. Vielä hetkinen — ja vahva neljäkymmenen jalan moottorialus tuli näkyviin. Se oli noin sadanviidenkymmenen yardin päässä ja piti aika melua. Mutta Gardner karjui kovaa ja liehutti paitaansa ilmassa, ja niin hänen onnistuikin herättää aluksen huomiota. Se kääntyi kalliota kohti, mutta

pian moottorin ääni lakkasi kuulumasta, ja se kääntyi taas pois päin. Luotsi oli huomannut Gardnerin vartijan.

Aluksessa oli kolme miestä. Eräs heistä puhutteli vankia.

„Mikä hätänä?“ kysyi hän lyhyesti.

„Minä ammuin eilen tuon pedon poikasen“, vastasi Gardner, „ja se murskasi veneeni ja ajoi minut tänne kalliolle.“

Laivassa oltiin hetken aikaa ääneti, sitten kapteeni vastasi:

„Kuka vain etsii ikävyöksiä, löytää niitä tavallisesti alkamalla kujeilla 'murhavalaan' kanssa“.

„Olen kyllä itsekkin jälkeinpäin ajatellut, että tein erehdyksen“, sanoi Gardner kuivasti. „Mutta se tapahtui eilisaamuna se, ja nyt olen melkein lopussa. Tulkaa ottamaan minut pois“.

Laivassa pidettiin lyhyt neuvottelu. Sillä välin valas yhä jatkoi vahtikulkuaan kallion edustalla, ikäänkuin ei sellaisia laitoksia kuin neljänkymmenen jalan moottoriveneitä kannattaisi huomatakaan.

„Teidän täytyy pysytellä siellä vielä vähän aikaa“, huusi kapteeni, „kunnes käymme hake-massa satamasta valaskiväärin. Meillä on kyllä

iso pyssy täällä, mutta on liian uskaliasta käydä semmoisella valaan kimppuun, sillä jos emme ensi laukauksella tee siitä loppua, pirstoo se tämän aluksen kymmenessä sekunnissa. Tunnin päästä palaamme — älkää siis hätäilkö.“

„Kiitoksia!“ sanoi Gardner, ja laiva hävisi kaukaa kaartuen saaren taakse.

Vangitulle miehelle tämä tunti tuntui kauhean pitkältä, ja hänellä oli syytä siunata viileätä likomärkää takkiaan, kunnes hän taas kuuli moottori-veneen jyskytystä vankilansa takaa. Tällä kertaa se heti tultuaan näkyviin suuntautui suoraan valasta kohti. Gardner näki sen sulavasti liukuessa yli tyynen ulapan, että sen kokassa oli omituinen ampuma-ase — jonkinlainen lyhyt, isosuinen kivääri, jota voi tapin varassa kääntää. Valas huomasi nyt, että alus laski suoraan sitä kohden. Se pysähtyi väsymättömässä vartio-kulussaan ja silmäili laivaa uhmaten, epäröiden, tehdäkö hyökkäys vai eikö.

Laiva peruutti potkureillaan, kunnes se pysähtyi, kapteenin samalla tähdätessä keulassa olevalla aseella. Valtava laukaus kajahti. Hirviö lennätti itsensä puoleksi ylös vedestä ja putosi sitten takaisin hirveästi läiskähtäen. Hetken se

kieppui hurjana puoliympyrässä, sitten ryntäsi päin kalliota, törmäsi sitä vasten ja painui hitaasti rantakarille noin kahden sylen syvyyteen.

„Onko vettä runsaasti kallioonne asti?“ kysyi kapteeni laivan hitaasti lähestyessä.

„On kyllä“, vastasi Gardner kompuroiden kankeasti alas komerostaan seistäkseen valmiina kiipeämään kannelle.

Hämäränpeikko.

Risteillessään purppurahohteisessa iltahämyssä tuuhealehtisten varjostavain oksain alla hämäränpeikko ajatteli yksinomaan hyttysiä. Kultaisen kesäpäivän pitkät hiljaiset hetket se oli nukkunut hauskasti riippuen käyristyneen laudan reunasta korkealla vanhan ladon varjoisan kurkihirren alla tuolla niityllä. Siellä oli samalla tapaa riippunut muitakin ruskeita lepakoita sen vieressä pitkien käyrien kynsiensä kannattamina ja samoin kuin sekin kainosti kietoutuneina kokoontaitettujen siipiensä tummaan silkinhienoon kalvoon. Se oli yökköjen yleisesti suosima makuusuoja, tuo hämärä katonharjan alusta, sillä käyristyneen laudan reuna oli sopiva paikka, mihin voi iisensä kiinnittää; sentähden siellä oli suvaittu jonkun verran ahtautta. Kerta toisensa perästä joku lepakoista oli tuntenut olevansa likistyksissä ja herännyt, vikissyt ja pistänyt sivukumppaniaan

siipensä luisella kyynärpäällä ja toruskellut tyytymättömänä heikolla äänellä — heikolla, mutta ohuen karkealla ja narisevalla äänellä, joka kuului siltä kuin olisi vetänyt kellorämää käyntiin.

Peikko itse oli sattunut roikkumaan rivin äärimmäisessä päässä, lähinnä päädyn leveätä rakoa, josta pääsi suoraan ulkoilmaan, ja oli useasti ollut vähällä irtautua orreltaan, joten sen osalle oli joutunut tavallista enemmän heräilemistä, tungeksimista ja kellonnarinaa. Kerran tai pari se oli tämän tavattoman valveillaolon aikana häiriintynyt nähdessään ison rotan, joka vaanien hiiviskeli pitkin paksua hirttä sen alla ja kiiluili ylös sitä kohden armottomilla lasimaisilla silmillään. Se inhosi rottia, mutta tietäen olevansa hyvässä turvassa tämän ulottuvilta se ei ollut hätäntynyt. Oli vain kietoutunut siipiinsä ja nukahtanut jälleen vielä vihollisen katsellessakin. Niin oli päivä sittenkin kulunut aika hauskasti.

Iltapäivän tultua se oli herännyt useita kertoja, kavunnut lepatellen päätyraon luo ja tarkastellut ilmaa, kunnes vihdoinkin aurinko oli melkein painunut matalain kukkulain taakse joen toiselle puolelle, se oli tunkeutunut raosta läpi ja sukeltanut kultasinipunervaahan hämärään. Kymme-

nessä minuutissa makuusuojan kaikki muutkin asukkaat olivat sitä seuranneet, ja vanhan ladon kurkihirren alusta oli jäänyt tyhjäksi.

Kummannäköinen olento se oli, tuo pieni ruskea yölepakko — linnun ja hiiren ja peikon sekoitus, hullunkurinen ja kuitenkin kaamea — melkein kuin pikku paholainen, joka torkkui auringonvalon hetket ja heräsi iltahämärissä oikullisiin, kummallisiin toimiin. Sen mitätön ruumis, joka oli erinomaisen hienon, lyhyen, ruskean karvan peitossa, riippui kahden suunnattoman ison piki-mustan kalvosiiven välissä. Tämä kalvo, joka oli joustavampi kuin paras kumi, oli pingoitettuna tavattoman pitkiksi kehittyneiden käsivarren- ja sormenluiden päälle kuin silkki sateenvarjon kehykselle. Molemmat siivet yhtyivät hännän puolella ja liittyivät myös hentoihin takajalkoihin polveen asti, joka näytti kääntyvän väärään suuntaan. Tukevien lapaluiden välissä oli omi-tuinen, pieni, muodoton pää — pystynenä, kum-mallisen leveä ja väärä suu, isot litteät korvat ja pienet helmimäiset ilkeästi välkkyvät mustat silmät.

Niin kömpelö ja eriskummainen kuin hämärän-peikko olikin heiluessaan orressaan tai kiivetes-

sään ylös lautaseinää, esiintyi se heti, kun oli pujahtanut illan hämyyn, perin ketteränä, vaikka yhä vielä fantastisena olentona. Kun sillä oli niin laajat ja notkeat siivet, ettei mikään samantoinen lintu vetänyt sille vertoja, olivat sen liikkeet ilmassa ihmeellisen nopsat. Lentäen täyttä vauhtia suorassa viivassa se saattoi yhtäkkiä pudottautua kuin kivi tai ampua ylöspäin kohtisuorasti entisestä suunnastaan kuin heittokoneen lennättämänä. Pyörryttävä ja hämmentävä risteileminen tuntui olevan sen luontainen kulkutapa, ja se osasi väistää niin, että tuotti häpeää varpushaukallekin. Ja se olikin hyvä asia, sillä se pyydysti liiteleviä, tanssivia hyttysiä ja muita nopeakulkuisia hyönteisiä, ja äkkiä kimppuun hyökkäävät pöllöt olivat sen erikoisia vihollisia. Tänä iltana sen liidessä tuoksuavien puiden ympärillä veden reunalla oli ilma, jossa ei tuulenhenkäkään tuntunut, täynnä hyönteisiä — hyttysiä, varhaisia yöperhosia ja ensimmäisiä harhailevia turilaita. Näлкäinen kun oli, se ahmi kaikki, mitä näki. Mutta illan pimetessä, kun jo pahin nälkä oli poissa, kävi se nirsommaksi. Se antoi monen helposti saatavan herkkupalan luis-kahtaa aivan huuliltaan ja huvikseen lepatteli

pyydystäen jotakin melkein saavuttamatonta. Kerran tarkalla näköaistillaan huomattessaan korkealla lentävän perhosen kaukana puunlatvain yläpuolella vaaleata sinipunervaa taivasta vasten se ampui ylöspäin nopeana kuin ajatus, sieppasi saaliin aivan liitelevän yökehrääjän nokan alta ja hävisi, ennenkuin pettynyt lintu kykeni tajumaan, mikä sen edelle oli ehtinyt. Toisen kerran pudottautuen kuin luoti se tempasi turilaan taipuvalta ruohonkorrelta, herättäen raivoisaa katkeruutta päästäisessä, joka oli vaaniskellut hyönteistä ja juuri aikonut hypätä sen kimppuun. Luultavasti peikon silmät, joille hämy oli kirkas kuin kristalli, olivat huomanneet hiiviskelevän päästäisen ruohikossa, ja sille tuotti kai omituista iloa temmata tältä saalis. Itse vanhat tornipääskyetkin joskus pettyivät tällä tavoin, kun eksyttävä varjo liihoitteli niiden ohi ja jo melkein saavutettu perhonen salaperäisesti hävisi.

Kun sinipunerva valo sammui taivaalla, jätti hämäränpeikko niittynsä ja lensi myötävirtaa kentän ja pensasaidan yli tilavaan puutarhaan, missä tuuheiden puiden keskellä oli nurmea ja kukkalavoja ja avarakuistinen talo. Täällä lempeä kesäyö loihti esiin huumavaa tuoksua kasteen

kostuttamista ruusuista ja leukoijista, japanilaisista liljoista ja höysteisistä neilikkoista, ja tänne hunajantuoksun houkuttelemina yöhyönteiset riensivät parvittain. Pitkin leveätä käytävää puutarhan perällä veden rannalla kasvavien puiden alla kävelivät muuan mies ja tyttö edestakaisin, tytön valkoisen hameen vienosti hohtaessa varjojen keskellä.

Tässä miellyttävässä paikassa liittyi peikon seuraan toinen pieni ruskea yökkö, naaras, kenties sen aviokumppani, ainakin sen leikkiveri. Se ei vielä ole kyllin ilmaissut yksityiskohtaisia salaisuuksiaan ja kotitapojaan, jotta kykenisimme tässä kohden väittämään mitään varmaa. Vähän aikaa nuo kaksi näyttivät joutessaan pistävän ilmassa tanssiksi kierrellen toistensa ympäri, ylitse ja alitse ja kerran toisensa perästä äkki-arvaamatta lentäen erilleen pitkille pyörryttävälle retkille yhtyäkseen erehtymättä taas jossakin kohtauspaikassa yläilmoissa.

Naaras lensi vähemmän kevyesti, vähemmän oikullisesti kuin peikko itse; ja jos joku olisi sen nähnyt läheltä ja hyvässä valossa, olisi hän huomannut, että niin leikkisä kuin se olikin, oli se mitä uskollisin ja hellin pikku äiti, joka kantoi

mukanaan kahta pienokaistaan kaikessa karke-
lossakin. Jollakin omituisella tavalla pienokaisten
onnistui niin varmasti pidellä kiinni sen kaulasta,
ettei vinhimmissäkään pyörähdyksissä, huimim-
missakaan äkkilennähdyksissä niillä ollut vaaraa
pudota. Mutta varmaan se oli vilkkaanpuoleinen
kokemus poikasille, jotka olivat vielä niin nuoret,
ettei niitä uskaltanut jättää kotiin latoon, missä
vaaniva hiiri saattoi ne löytää.

Kesken niiden leikkiä lennähti jostakin kaukaa
laajasiipinen äänetön olento niiden kimppuun.
Kaksi tavattoman isoa, ihan pyöreätä silmää
kiilui räpäyttämättä, kalpeahohteisina niitä koh-
den, ja suunnattomat kynnet, ilkeästi kourien,
tuijottivat niitä suunnalta ja toiselta hirveän hil-
jaisuuden vallitessa. Sekä peikon että pikku äidin
onnistui päästä näitä kourivia kynsiä pakoon;
niin salamannopeasti ne väistyivät, että pöllön
hyökkäys tuntui puhaltaneen ne kuin lehdet syr-
jään. Silmänräpäyksessä ne hävisivät syvälle
oksien keskelle, ja pettynyt pöllö viuhtoi eteen-
päin hakemaan vähemmän petollista saalista.

Muutaman hetken kuluttua yököt lepattivat taas
esille. Mutta vaikka ne eivät olleetkaan masen-
tuneet, ymmärsivät ne, että varovaisuus oli tar-

peen vihollisen vielä ollessa lähitienoilla. Siksi ne siirtyivät leikkimään puutarhan alapäähän, missä mies ja tyttö kävelivät, ja alkoivat kierrellä ja tanssia näiden muihin mietteisiin kiinteitten ympärillä. Ihmisolennot olivat niiden mielestä vaarattomia ja oikein hyödyllisiäkin pöölöjen pelättimenä.

Äkkiä, peikon hämmästykseksi, tyttö kirkaisi heikosti ja kietaisi joutuin kevyen silkkihuivinsa kauniin päänsä ympärille.

„Ai“, huudahti hän hermostuneesti, „tuossa on taas tuollainen kauhea yökkö, joka pyrkii hiuksiini!“

Mies nauroi hiljaa ja veti hänet itseään lähemmäksi.

„Pieni hupakko“, sanoi hän, „ei yökköä saisi viekoitteluksi *sinunkaan* tukkaasi! Sillä on niin huono maku, että se pitäisi tukkaasi erittäin vastenmielisenä.“

„Mutta saattaisihan se vahingossa eksyä sinne“, väilti tyttö silmien pelokkaina seuratessa miehen käsivarren suojasta kahden tanssivan varjon liikkeitä. „Tiedäthän, että ne ovat melkein sokeita. Ja kun olin pikku tyttö, kertoi hoitajani, että jos joskus yökkö pääsisi hiuksiini, ne täytyisi leikata

kokonaan pois, sillä se olisi niin sotkeutunut niihin, ettei sitä millään keinoin saisi irti.“

„Hoitajasi on nähtävästi tiennyt tavattoman paljon asioita, joissa ei ole perää“, vastasi mies. „Säästät itseltäsi paljon huolta kesä-iltoina, rakkaani, jos pidät mielessäsi, että yököt ovat mahdollisimman kaukana sokeudesta. Ne ovat uskottoman tarkkanäköisiä, eivätkä koskaan mene harhaan, vaan lentävät ja väistävät tarkemmin kuin mikään lintu. Kumpainenkin noista pikku veijareista osaisi temmata hyönteisen pienen miellyttävän nenäsi päältä hipaisemattakaan sinua siivellään.“

„Vai niin!“ sanoi tyttö huokaisten helpotuksesta. „Mutta minä en niistä sittenkään pidä. Jospa ne menisivät pois!“

„Niinkuin koko maailma, ne rientävät täyttämään pienimmänkin toivosi“, vastasi mies naurahtaen taas, sillä tytön lausuessa viime sanat sekä peikko että sen leikkiveri liitelivät pois ja hävisivät puitten latvain sekaan.

Se ei johtunut siitä, että ne olisivat ymmärtäneet ihmiskieltä tai että niiden herkäät hermokeskukset olisivat saaneet kaukovaikutteisen viestin tytön kauhuntunteesta. Ei ollenkaan. Syynä oli

yksinkertaisesti se, että pikku äiti oli väsynyt kaulassaan riippuvien vauvojen painosta ja lentänyt etsimään turvallista oksaa, jonka varaan ne voisi kätkeä muutamaksi helkeksi.

Korkealla erään hongan tummassa latvassa sai kuppimaisesti kovertunut ontelo haaraantuneessa oksassa pideltäväkseen nuo kaksi pienokaista, jotka jonkin äidiltä saamansa ohjeen mukaisesti litistivät pienet olentonsa puun kuorta vasten pitäen kiinni sen karheudesta. Siellä niitä ei voinut mikään vaara uhata, tuumi pieni äiti. Niin se jätti ne lepuuttaakseen siipiään vielä jonkun hetken vapaassa lennossa ja nauttiakseen taas muutaman hytyn ja perhosen. Peikko oli katsellut, kuinka toinen pani pienokaisensa oksalle, ja lensi nyt kevein mielin yhdessä sen kanssa hankkimaan muonaa kukkalavoilta.

Tuskin viisi minuuttia ne olivat olleet poissa, kun pikku emo äkkiä sai päähänsä, että vauvat kaipasivat sitä. Korkeassa kaaressa se nopeasti kiiti takaisin männyn latvaan, ja peikko, epäroityään hetken. seurasi sen kintereillä.

Sattumalta olt muuan kärppä, julmat silmät punaisina raivosta ja verenhimosta, pyydystämässä samassa hongassa. Se oli juuri kadotta-

nut oravan jäljet, jota oli seurannut niin läheltä, että oli jo pitänyt sitä omanaan. Se oli jo melkein kuvitellut hampaittensa olevan pienen rakuttajan kurkussa, kun jonkin yöllisen ihmeen kautta — villieläinten maailmassa yö on ihmeitä täynnä — saalis ja jäljet hävisivät. Se oli tapahtunut hongassa, ja raivoisa metsästäjä juoksenteli kaikkialla puussa kadonneita jälkiä hake-massa päättäen olla antamatta sisustaan perään. Se juoksi notkeana ja vinhana kuin käärme pitkin sitä korkeata oksaa, jonka erääseen uloimpaan haarukkaan pikku yökkö oli jättänyt pienenoisensa.

Hämäränpeikko ei koko lyhyenä elinaikanansa ollut joutunut todelliseen erimielisyyteen minkään pelottavamman kuin suuren yöperhosen tai turilaan kanssa. Se tiesi hämärästi, mikä vastustamaton ja kauhea hirviö oli tuo pitkä tumma hahmo oksalla; kuitenkin se ei epäillyt. Kärppä sai kummakseen vasten naamaansa ankanan sivalluksen kovasta siivenkärjestä. Heikosti kiljahtaen se hyppäsi ylöspäin puolet mittaansa haukkaamalla tavoittaen röyhkeätä rauhanrikkojaa. Mutta sen pitkät valkoiset hampaat tapasivat vain ilmaa, ja se oli vähällä menettää

tasapainonsa. Toinnuttuaan, raivosta puuskuen, se näki takanaan, melkein ulottuvillaan tumman pienen lepattavan varjon, joka näytti ryömivän oksaa pitkin kuin haavoittunut yökehrääjä. Vetäen itsensä koukkuun yhtä notkeasti kuin ankerias se syöksyi tulenliekin tavoin röyhkeän pienen varjon kimppuun. Mutta juuri silloin varjo hävisi, ja muutaman jalan päässä oksan alapuolella se näki hämäränpeikon rauhallisesti lentelevän edestakaisin. Kärpän kapeaväliset silmät hohtivat kuin palavat hiilet, ja se kiristeli pitkiä valkoisia hampaitaan häpeästä, kun oli joutunut kurjan yölepakon ivattavaksi. Mutta sillä välin oli pieni äiti rauhassa korjannut taas kaulalleen lystilliset vauvansa ja liidellyt niiden kanssa tiehensä pimeyden halki. Toistaiseksi se oli saanut kyllikseen tämäntapaisesta vallattomuudesta; nyt se ajatteli vain, että oli vietävä pienoiset turvalliseen soppeensa ladon katon alle, missä saisi niitä imettää, nuolla niiden silkkistä karvaa ja puhdistaa niiden hentojen pikku siipien hienoja kalvoja kuljettamalla niitä varovasti huultensa välissä.

Jäätyään taas yksikseen hämäränpeikko, kenties kiihtyneenä ja uhkarohkeana onnistuneesta seik-

kailustaan kärpän kanssa, joutui kohta uuteen kokeeseen. Aivan talon edessä se ajoi takaa suurta perhosta, joka lensi uskomattoman nopeasti. Kovassa hädässään tämä kiiti avoimesta ikkunasta pimeään huoneeseen. Peikko seurasi rohkeana. Se sai pakolaisen kiinni, kun tämä löi kattoa vasten. Samassa hetkessä palvelija sulki ikkunan. Sitten, huomaamatta tunkeilijaa, hän meni ulos ja sulki oven.

Luullen pääsevänsä ulos yhtä helposti, kuin oli tullut sisään, lensi peikko kiivaasti kalpeavälkkeistä lasia vastaan. Se huumaantui hiukan ja hämmästyi aika lailla. Uudelleen ja vielä kerran se koetti läpäistä kovaa, näkymätöntä estettä, mutta ei sokeasti eikä kauhusta kiihkeänä, kuten lintu olisi tehnyt. Sillä pysyi pää selvänä tässäkin säikähdyttävässä ja odottamattomassa kohtauksessa. Sen tarkka näkö erotti ensi hämmästyksestä saadun täräyksen perästä lasin sen takaisesta ilmapasta tilasta, ja tyynesti se luopui yrittämästä mahdotonta. Sitten se rupesi tarkasti tutkimaan huoneen joka loukkoa ja nurkkaa, mutta niin täsmällinen se nytkin oli näkönsä ja lentonsa puolesta, että vaikka huone oli täynnä kaikenlaisia pikkukaluja, ei sen siipien liike häi-

rinnyt mitään. Se meni joka huonekalun alle, joka kuvan taakse ja tutki väsymättömän huolellisesti tulenvarjostimen, joka oli kesäksi pantu takan eteen. Tämän puuhansa ohella se löysi odottamattoman paljon erilaisia hyönteisiä eikä suinkaan ollut niin hätääntynyt, ettei olisi ahminut joka makupalaa, mikä sen osalle sattui.

Yö kului tähän tapaan tosin hieman levottomasti, multa ei yksitoikkoisesti. Kun aamuhämärä hiipi ikkunasta sisään ja väri alkoi palata loistavien kurjenpolvien kukkalavoille, silloin peikko heitti turhan haeskelunsa, vaikka ei suinkaan epätoivoisena. Päivä oli sille makuu-aikaa. Ripustautuen mukavasti raskaiden verhojen laskokseen huoneen toisessa päässä se nukahti yhtä filosofisen rauhallisena, kuin jos olisi ollut laudallaan vanhan ladon katonharjassa.

Muutamia tunteja myöhemmin kaksi sisäkköä tuli huoneeseen alkaen sitä siivota. Silloin he ottivat alas verhotkin. He puistelivat niitä huolimattomasti, ennenkuin taittoivat ne kokoon, ja heidän kauhukseen putosi niistä esille hämäränpeikko.

Nähdessään tämän hirviön, joka oli melkein neljä tuumaa pitkä, he päästivät kimeän kirku-

nan, ja sen kuultuaan riensi sinne sama mies, joka oli kävellyt puutarhassa tytön kanssa edellisenä iltana. Hänellä oli ratsastushousut jalassa ja kintaat käsissä. Vasta puoleksi valveilla ja kovin suuttuneena siitä, että oli näin häikäilemättä herätetty, istui peikko matolla siivet puoleksi levällään pienten mustien silmien säihkyessä. Se ilmaisi mielipiteensä tytöille niin kiivaasti, kuin vain kykeni, ja tämä kuului vähän siltä, kuin olisi vedetty hyvin isoa ja hyvin puutteellisesti öljyttyä taskukelloramää.

„Hyvänen aika, Jane“, huudahti mies, „luulin että olitte Gracen kanssa kaivanut esille ainakin virtahevon, kun nostitte niin kamalan äläkän! Luuletteko, että tämä pieni yökkö-raukka aikoo syödä teidät?“

Hän kumartui ottamaan peikon lattialta, mutta pikku veitikka sähisi niin kimakasti häntä vastaan ja puraisi häntä niin uhmaavasti, että hän iloitsi paksuista kintaistaan. Palvelijattaret tirskuivat.

„Näettekös, herra?“ sanoi Jane rohkeasti. „Kyllä se söisi meidät, jos saisi; se on niin villi.“

„Se on tosiaankin urhea pikku paholainen“, vastasi mies nostaen sen varovasti kinnaskourassaan ja vieden sen ikkunalle.

Peikko oli nyt ihan hereillä, ja sen „kellonveto“ oli kiukusta rämeätä, kun se oli vangittuna miehen kädessä. Ikkunan ääressä mies laski sen vapauteen. Täysi päivänpaiste häikäisi sitä, mutta sulkien silmänsä hiuskarvan levyiseksi raoksi, se erotti maiseman aivan selvästi. Silmänräpäyksessä se heittäytyi ilmaan, ja seuraavassa se jo lenteli lähimpäin puunoksien keskellä. Pysytellen niin tarkoin kuin mahdollista puitten välissä se suuntasi matkansa veden rannalle ja sitten ketojen yli vanhalle ladolle. Parin minuutin kuluttua se levollisesti ripusti itsensä nukkuvien kumppaniensa viereen katonharjan lämpimään ruskeaan hämyyn.

Tavallisissa oloissa peikko nyt olisi jäänyt nukkumaan iltaan asti. Mutta tämän vuorokauden oli kohtalo säättänyt sille monivaiheiseksi. Kapealla ylimmäisellä orrella, muutaman jalan päässä alapuolellaan, se huomasi eilisiltaisen leikkitoverinsa, pikku äidin kahden lapsensa kanssa. Tämä oli laskenut ne hirren sileälle pinnalle siksi aikaa, kun itse järjesteli ulkoasuun, mikä puuha on yhtä tärkeä yökölle kuin hienoimmalle kissalle. Hämmästyttävän taitavasti se raappi korviensa taustoja kynsiin päättyvillä siivillään ja kampasi

karvoja ruumiinsa näennäisesti saavuttamattomissa osissa. Sitten se otti siipiensä kalvot, ensin toisen ja sitten toisen, oikoi ne, tarkasti niitä, veti ne hampaittensa välitse ja nuoli niitä, kunnes ei enää voinut syntyä epäilystäkään niiden puhtaudesta.

Tämän puuhan aikana lensi muuan pääskynen savipesästä räystäään alta vinhasti kattoa kohti ajaen takaa isoa sinipunervaa mehiläistä. Epätoivoinen hyönteinen vältti takaa-ajajansa juuri kurkihirren alla ja syöksyi alaspäin orren ohitse melkein sipaisten pieniä yökköjä mennessään. Pääskynen lensi huolimattomasti sen perästä ja teki enemmänkin kuin vain hipaisi noita pieniä kömpijöitä. Se näet riipaisi niitä niin kiivaasti, että ne luisuivat pois orrelta. Vielä lentoon oppimattomina ne kuitenkin levittivät hennot siipensä ja putosivat lepatellen kuin kaksi kuihtunutta tammenlehteä lattiaan.

Ladon lattialla oli onneksi paksulta viime vuoden heinien jätteitä ja muita roskia, niin että pienokaiset putosivat pehmeälle eivätkä loukkaantuneet. Mutta ne joutuivat kauas erilleen, kuten kahden lentelevän lehden olisi käynyt. Emo, joka onnettomuuden sattuessa oli melkein kie-

toutuneena siipiensä laskoksiin, irroitti itsensä rajulla liikkeeltä ja pyyhälsi alas niiden perästä. Silloin peikko, joka oli viime seikkailuistaan käynyt yritteliääksi, tuli risteillen sen jäljestä katsomaan, olisiko mitään tekemistä.

Sitä kyllä oli, vieläpä siekailematta. Suuri rotta, joka asui ladon lattian alla, oli juuri tulossa kolostaan. Se luuli nähneensä jonkin putoavan ja vaikkei se tiennyt, mitä se oli, taputti se esille hyvin toivorikkaana. Sen mieleen johtui, että ehkä tuo oli nuori pääskynen, joka putosi tai tungettiin ulos pesästään, ja se piti nuorista pääskysistä vaihteen vuoksi.

Äkkiä sen huomion käänsi toisaalle kevyt isku päähän. Yökkö oli nähtävästi melkein pudonnut sen selkään. Rotta ei suuttunut; päinvastoin se tunsu tavatonta mieltymystä. Se ei ollut koskaan syönyt yökköä, vaikka usein oli halunnut, ja nyt näytti tulleen hyvä onni, sillä tuo yökkö oli nähtävästi saanut vamman tai sairastunut. Rotta hyppäsi sitä kohti. Tosin yökkö luiskahti rotalta, mutta vähältä piti, ja se lepatteli vielä heikosti melkein rotan ulottuvilla. Yhä uudelleen rotta hypähti ylöspäin, ja pitkät valkoiset hammat loksaktivat yhteen ilkeästi narskuen, mutta

saamatta mitään, kunnes se vihdoin huomasi olevansa taas nurkassa reiän luona, josta juuri oli tullut. Silloin rotan kiusaksi heikosti lepatteleva olento, joka oli tuntunut olevan melkeinsä kynsissä, kiiti voimallisilla siivillään pois kattoon, samalla kuin toinen yökkö kohosi kaarrellen keskeltä lattiaa kaksi pienokaista kaulaansa.

Hämällään ja suutuksissaan rotta hiipi ruohikkoon saamaan lohdutusta kepeäjalkaisista heinäsirkoista, kun taas hämäränpeikko voitonriemusta paisuen liiteli takaisin korkealle orrelleen. Seikkailtuaan pöllöjen, kärppien, perhosten, ihmisten ja rottien kanssa se tunsu tavallisen uneliaisuutensa haihtuneen. Siksi se ryhtyi siistimään itseään niin perinpohjaisen tarkasti, kuin sopi tällaisia urotöitä suorittaneelle ruskealle yökölle.

Kun eversti tuli Gallagherin leirille.

Gallagherin leirijoukko oli pieni — kahdeksan miestä vain, paitsi päällikköä ja keittäjää.

Se metsälohko, jota nämä kaatoivat, oli syrjäinen ja rajoitettu — se pieni laakso, mistä rajua Ottanoonsis-joki saa alkunsa lammikosta, jolle puunhakkaajat ties mistä syystä ovat antaneet nimen „Kaksi järveä“. Tänään, jouluaattona, oli leirissä ollut nurinaa; sitä ei iso Tim Gallagher, hyvänsävyinen päällikkö, saanut asettumaan eikä edes Jimmy Dillihunt, kekseliäs keittäjä, kaunopuheisilla kuvauksillaan uhkeasta kakusta, jonka hän lupasi heille valmistaa huomiseksi, niin että se olisi rusinoista paksu ja höyryisi kuumasta maustetusta liemestä.

Pojat halusivat näet tuoretta lihaa. He olivat kuin sairaita, kun oli pitänyt yhtä mittaa syödä vain suolaista sianlihaa, suolattua raavaanlihaa ja taas suolaista sianlihaa. He olivat odottaneet

jouluksi hanhenpaistia, vieläpä oikein runsaasti. Jollei hanhenpaistia, niin ainakin tuoretta raavaanlihaa, punaista ja mehukasta, ja ruskeata kastiketta niin runsaasti, että heidän perunansa saisivat siinä uida.

Ja nyt heille aiottiinkin antaa sianlihaa!

Siitä ei nähtävästi ollut pelastusta. Pikku Pat Nolan puki sanoiksi koko joukkueen tunteet ärähtäessään:

„En minä uskonnollisten epäilysten takia vihaa sikaa, vaan syynä on se, että olen syönyt sitä, kunnes mahani vonkuu!“

Tähän kiusaan ei ollut syynä päällikkö eikä Jimmy Dillihuntkaan. Aivan odottamaton lumentulo, myrsky myrskyn jälkeen, lumipyry toisensa perästä, oli ajanut pitkän metsätien niin tukkoon, että kaukaisista siirtoloista ei voinut saada uusia ruokavaroja. Milloin uutta muonaa — tuoretta lihaa ja vihanneksia, jotka varjelevat puunhakkuuleirin joukkojen terveyttä ja mielialaa — olisi odotettavissa, sitä ei kukaan osannut sanoa.

Pahaksi onneksi oli ne suuret järvitaimenet, joita ennen oli ollut parvittain Kahden järven lammessa, viime kalastuskautena hävittänyt muuan dynamiitilla saalistanut salajoukkue. Ja kaiken

päälliseksi tuntuivat hirvi ja poro olevan kiinni askareissa, jotka pidättivät ne jossakin muualla. Viimeksi kuluneina neljänä tai viitenä päivänä oli miehistä kaksi alituiseen ollut jännittävässä hirvien ja porojen etsinnässä tai haeskelemassa jonkun talviuntaan nukkuvan karhun kätkeytyä pesää. Mutta he eivät olleet saaliikseen saaneet edes ainokaista laihaa kaniinia.

Tänä iltapäivänä miehet olivat kaikki päättäneet työn varhain, paremmin viettääkseen jouluaattoja ja saattaakseen mukavammin antautua oikeutetun nurkumisensa valtaan. Kokoontuneina hehkuvan kamiinan ympärille tai loikoillen mukavasti lavitsoillaan he saattoivat käyttää parhaan taitonsa päällikön, Tim Gallagherin, haukkumiseen tai ahkeran ja kiusaantuneen Jimmy Dillihuntin härnäämiseen.

Tämä viimeksimainittu ajankulu tuotti jonkinlaista helpotusta heidän tunteilleen. Oli todellakin hauskaa nähdä, kuinka Jimmy kiihtyi leipoessaan, kunnes nosti jauhoiset kasvonsa ja syyti karkeita haukkumasanoja heidän esi-isistään tai molemmat taikinaiset kädet nyrkkiin puristettuina pänsä yläpuolella hyppi ylös ja alas ja haastoi jokaista piinaajaansa veriseen taisteluun.

Koska Jimmy oli sekä ensiluokkainen painija, että enemmänkin kuin ensiluokkainen keittäjä, torjuttiin nämä tappelut aina yhdennentoista hetken anteeksipyynnöillä, sillä tällainen keittäjä ei saanut joutua mihinkään vahingoittumisen varaan.

Päällikkö puolestaan ei koskaan suuttunut kahdesta perin hyvästä syystä. Ensinnäkin hän oli hyväluontoinen ja mielellään antoi poikien hiukan huvitella omallakin kustannuksellaan; toiseksi ei kukaan tahtonut, että hän suuttuisi. Laajalle levinnyt ja syvälle juurtunut vakaumus oli, että jos Tim Gallagher todella menettäisi mielenmalttinsa, tulisi se jollekulle olemaan aika epämiellyttävää, eikä se „joku“ olisi Tim.

Sentähden, milloin poikien haukkumiset alkoivat kiusoittaa päällikköä (eikä se tapahtunut usein), kävivät hänen leveät, tuulenpieksemät, rosoiset kasvonsa vakaviksi, ja heti pitkän Eph Babcockinkin, Androscogginin tukkilaisen, terävä pila viisaasti kadotti kaiken kärkensä. Vaikka Tim Gallagherin arvo näytti hoippuvan kuinkakin täpärällä, riitti sen palauttamiseksi, että hän vain kävi totisen näköiseksi.

Tänä jouluaaton iltapäivänä, vaikka miehet

olivatkin palanneet asuntoonsa siellä purkaakseen tyytymättömyyttään, huomasivat he pian, että nuriseminen ja Jimmyn kiusoittelukin olivat kadottaneet makunsa. Pitkä Eph ja Evan Morgan, päivän metsämiehet, olivat tulleet takaisin tyhjin käsin. Jokainen vaipui alakuloisuuden valtaan. He alkoivat puhella, mitä haluaisivat, jos Tim Gallagher ei olisi heitä saattanut tähän pulaan ja jos heillä olisi keittäjä, joka osaisi erottaa päänsä taikinapallosta.

„Hiiteen kakkuinesi, Jimmy!“ sanoi Eph. „Anna meille vaikka hieman sammakonpaistia!“

„Vasten kuonoasi saat!“ vastasi Jimmy lyhyesti.

„Minä muistelen“, murahti Pat Nolan kaiho-mielisellä äänellä, „keitettyä kalkkunaa, joka oli sipuleilla ja ostereilla täytetty; semmoista me kerran söimme Flahertyn luona Frederictonissa. Luullakseni en koskaan enää saa sellaista maistaa.“

Tämän kuvauksen kuultuaan jokainen huokasi Tantaluksen tuskissa. Yksin päällikkökin ärähti:

„No, lopeta jo, Pat!“

„Pojat“, mutisi Evan Morgan silmissään hurmaantunut katse, varmaankin sellainen, millä hänen walesilaiset esi-isänsä kuuntelivat harppua Harlechin tornien juurella, „pojat, oletteko kos-

kaan, kukaan teistä, syöneet hyvää, mehukasta karhunpaistia — karhua, joka on mustikoilla lihotettu?”

„Eikös vain olekin?” ärähti Sam Oulton lavitsaltaan äänellä, jonka muistojen kidutus teki häijynilkiseksi.

„No, ole niin hyvä, Sammy!” puhua venytteli pitkä androscogginilainen. „Ripusta pieni sukasi esille tänä iltana. Jos se ei ole liian likainen, ehkä joulupukki ohikulkiessaan pudottaa siihen sinulle palasen karhua.”

Kookas päällikkö, joka kylmäkiskoisena loikoili penkillä kamiinan luona, nousi äkkiä suoraksi istumaan. Gallagherilla oli tarkka korva, eikä hän ollut kuunnellut miestensä tyhjää suunsoittoa.

„Kuulkaas tuota, pojat!” sanoi hän. „Joku on tulossa!”

Raskaat askeleet, mutta kompastelevat ja epävarmat, natisivat lumessa juuri oven ulkopuolella.

Ennenkuulumatonta oli, että ainoakaan vieras, yksinäinen jalankulkija, löytäisi tähän vuodenaikaan näin syrjäiseen ja eristettyyn leiriin kuin tämä Gallagherin leiri oli. Puunhakkaajat ovat enimmäkseen taikauskaisia. He ajattelivat heti

peikkoja ja haltioita. Ihoa värisytti heidän karkeilla poskillaankin, ja kuolonhiljaisuus valtasi majan.

Mutta Eph Babcock oli ennen kaikkea utelias. Vaikka hän ei ollut taikauskosta vapaa, oli hän kuitenkin valmis vaihteen vuoksi toivottamaan tervetulleeksi itse Beelsebubin. Hän harppasi ovelle. Pat Nolanin oli jo kielellä huudahtaa: „varo itseäsi!“ mutta pidätti itsensä.

Eph lennätti oven selkoselälleen.

Seuraavana hetkenä hän hyppäsi taaksepäin päästäen pelästyneen kirouksen ja juoksi pysyvänsä hakemaan, mikä seiso i hänen lavitsaansa vasten aivan päällikön istuinpaikan takana.

Suoraan keskelle huonetta, räpytellen silmiään lampunvalossa mutta säikkymättä tuota ihmiskasvojen paljoutta, tulla kompuroi tavattoman iso musta karhu.

Päästyään pitkän pöydän päähän tuo hämmästyttä herättävä vieras kohosi takajaloilleen ja seiso siinä yhtä mahtavana kuin itse Tim Gallagher, suunnattoman isot karvaiset käpälät siivost i painettuina valtavaa rintaa vasten. Se kaiseli rukoilevasti ympärilleen, sitten alkoi nuuskia äänekkäästi kuin höyrykone, kun se veti sierai-

miinsa monenlaisia salaperäisiä, mutta aika miellyttäviä tuoksuja höyryävästä ilmasta.

Jimmy Dillihunt oli siepannut paistiveitsensä ja hypännyt notkeasti uunin taa. Hän tunsi, että keittäjät ovat kallisarvoisia. Miehistä muut — ei pelästyneinä tietenkään, vaan hämillään, kun heidän keskuuteensa ilmestyi äkkiä aivan vieras — olivat enemmän tai vähemmän täydellisesti poistaneet itsensä toistaiseksi, kainosti luiskahtaen makuupaikkoihinsa. Kaikki paitsi Evan Morgan. Hänen lavitsansa ei ollut likellä, joten hän seisoi hyvin suorana ja kunnioittavana ja syrjään vetäytyneenä lähimmässä nurkassa — siinä, joka oli lähinnä häntä eikä karhua. Kirveet olivat kaikki ulkona. Ja ainoa pyssy, paitsi Eph Babcockin omistamaa, seisoi oven vieressä, juuri karhun takana. Evan Morgan silmäili sitä ikävöiden, mutta se näytti hänen mielestään olevan hyvin kaukana. Vain päällikkö näytti olevan aivan hämmentymätön. Hän istui paikoillaan ja katseli levollisesti vierasta.

Noin kymmenkunnan sekuntia karhu seiso siinä liikkumatta näyttäen jännittyneille katseille isommalta kuin norsu. Hiljaisuus oli niin täydellinen, että hiiren rapina katossa kuului pelot-

tavan äänekkäältä. Hetken aikaa karhu näytti olevan kummastunut. Sitten sen silmiin osui iso läkkivati ihan sen kohdalla pöydällä. Vati oli kaksi miuuttia varemmin ollut täynnä höyryäviä, siirapissa lionneita, paistetuita papuja, jotka Jimmy Dillihunt juuri oli tyhjentänyt toiseen säiliöön. Sen tahmeassa sisäpinnassa oli säilynyt houkutteleva tuoksu yhdessä monen pavun kanssa.

Innokkaasti, vaikka sentään jonkun verran arkaillen, karhu ojensi mahtavan käpälän, veti vadin puoleensa ja alkoi nälkäisesti nuolla sen sisustaa saaden aikaan kovin sopimatonta ääntä. Eph Babcock oli sillä välin saanut käsiinsä pysynsä, kääntyi ympäri ja kohotti sen olkaansa vasten. Mutta ennenkuin hän sai painettua liipaisinta, laski raskas käsi hänen käsivarrelleen.

„Seis! Odota!“ komensi päällikkö hiljaisella, mutta hyvin jyrkällä äänellä. Hän käsitti, että huoneen suljettu tila oli huono paikka, missä sopisi suorittaa temmellys elämästä ja kuolemasta.

Babcock pysähtyi ja odotti, vaikka hänen mielestään päällikön oli hullua niin sanoa. Hän laski pyssynsä, vilkaisi piippuun ja virnistä kömpelösti.

„Ei se ole ladattukaan!“ mutisi hän kuin anteeksi pyytäen, vaikkei sanonut, karhultako vai päälliköltä hän pyysi anteeksi.

„Ei nyt ole aika menettää semmoista hyvää, rasvaista, mehukasta karhunpaistia, josta Evan puhui, Tim!“ vastusteli Sam Oultonin karkea ääni lymypaikastaan.

Mutta makuusijoilta kohosi varovasti tukahutettu huokaus, kun kaikki käsittivät Eph Babcockin pulmallisen aseman. Hänellä ei ollut patruunia. Ja jokainen saattoi nähdä, missä patruunat olivat. Molemmat vyöt riippuivat hyvin täytettyinä naulassa oven luona.

Oultonin vastalauseeseen ei päällikkö virkkanut mitään. Hän oli nähtävästi liiaksi kiintynyt karhuun huomatakseen Samia. Useimmat miehet olivat ihan haljeta ehdotuksista, kuinka joku toinen voisi ottaa nuo patruunat ojentaakseen ne sitten Eph Babcockille. Mutta ei ainoatakaan näistä epäilemättä erinomaisista suunnitelmista pantu täytäntöön, sillä juuri tällä hetkellä vieraan käytös muuttui niin eriskummaiseksi, että jok'ikinen unohti, mitä oli aikonut sanoa.

Nuoltuaan astian tyhjäksi karhu katsahti ympärilleen ja ulisi. Selvää oli, että se piti pavuista

ja tahtoi lisää. Sillä näytti olevan hyvin vaatimaton, kodikas maku, ja monelta katselijalta pääsi pitkä helpotuksen huokaus.

Karhu vaihteli rauhattomasti toiselta isolta jalalta toiselle ja sitten, tarttuen molemmilla etukäpäälillään vatiin, kääntyi ja marssi sitä kantaen suoraan Jimmy Dillihuntin luo. Se oli liikuttava rukous, mutta Jimmy puolestaan ei ensinkään näyttänyt sitä ymmärtävän. Heiluttaen paisti-veistään hurjana vastalauseena sen johdosta, että hänet näin valittiin tovereittensa joukosta, hän syöksyi uunin takaa ja pääsi vimmatulla loikkauksella nurkkaan Evan Morganin seuraan. Evan, joka jo alkoi malttaa mieltänsä, murahti vailla kaikkea myötätuntoa: „Minne sinulla on semmoinen hätä, Jimmy?“ Mutta Jimmy ei suvainnut vastata.

Kun karhu näin pettyi nähdessään sen, jolta se nähtävästi oli odottanut niin paljon, äkkiä poistuvan, pudotti se perin tyhjän vatinsa hellalle. Kova rämähdys säikäytti sitä, ja se astui notkeasti syrjään hyppäyksellä, aivan kuin tyttö, joka on ollut astumaisillaan lätkköön. Silloin se huomasi suuren purkin papuja hellan etupuolella, minne Jimmy oli ne pannut lämpiämään.

Ne vasta hyvältä haisivat! Tyytyväisesti ulvahtaen se hotkaisi niitä suunsa täyteen.

Mutta pavut, mallikelpoisia vihanneksia kun ovat, olivat suorittaneet tehtävänsä hyvin. Ne olivat kuumenneet. Karhu hämmästyi ja tuskaantui tuntiessaan, kuinka kuumia ne olivat. Sulkien tiukasti silmänsä ja liikutellen hyvin nopeasti leukojaan se koetti jatkaa syömistään. Mutta siitä tuli karhulle liian kova urakka. Pahasti karjahtaen se sylki ne lattialle ja sitten, surkeasti hieroen kuonoaan ensin toisella isolla käpälällä ja sitten toisella, loi sääliittävän katseen ympärilleen. Tämä katse osui Pat Nolanin silmiin. Lämminsydämisen pikku irlantilaisen mielestä se oli täynnä nuhdetta.

„Ihan varmasti se ei ole minun syyntä, poikasi!“ murahti Pat hellän osanoton äänellä. „Sehän oli Jimmyn häijy koirankuria. Hänen olisi pitänyt varoittaa sinua ajoissa“.

Patin äänessä lienee ollut jotakin, mikä antoi karhun aavistaa, että täältä käsin se löytäisi myötätuntoa, jota tähän asti oli puuttunut vastaanotosta. Epäröiden, vaikkakaan ei toivoa vailla, se hitaasti kompuroi yli huoneen Nolanin makuusijaa kohti.

„Enkös jo sanonut, etten *minä* sitä tehnyt!“ huusi Nolan kiihkeästi. „Voi, Mooseksen äiti, eikö teistä pojista kukaan osaa tehdä mitään, millä kääntäisi sen huomion muualle?“

„Heilautappa tänne tuo pyssy, Eph!“ tokaisi Sam Oulton, joka oli vimmatusti etsiskellyt makuulavansa takaa. „Minä löysin patruunia.“

Päällikkö oli puuttumaisillaan asiaan ja samoin Evan Morgan, joka tiesi karhuista enemmän kuin muut puunhakkaajat, mutta Eph Babcock oli jo luovuttanut pyssyn, joka kulki nopeasti epätoivoisesta kädestä toiseen Oultonin lavitsaa kohti. Mutta karhu oli huomannut sen ja hyökkäsi vihastisesti eteenpäin, samalla kun kauhistuneita kiro sanoja sateli ympärillä. Juuri kun pyssy saavutti Oultonin makuusijan ja Oulton ojensi käteensä sen siepatakseen, saapui karhukin paikalle. Se oli Oultonia nopeampi. Pistäen esille suunnattoman mustan kypälän, se tempasi pyssyn. Oulton hävisi vuoteeseensa kuin kilpikonnän pää kuoren alle. Karhu nosti voitonriemuisena pyssyn olalleen ja alkoi vakavasti nostella jalkojaan marssin tahdissa.

„Hyvä, ettet kerinnyt sitä vielä lataamaan, Sammy!“ vinkui Pätkä-Johnsonin kimakka ääni

lähinnä ovea olevalta lavitsalta. „Eversti olisi kyllä tehnyt puhdasta jälkeä koko sakista.“

Päällikkö ja Evan Morgan — ja myös pikku Pat Nolan, joka oli alkanut käsittää, että tässä karhussa oli jotakin tavatonta — rohkenivat nauraa, mutta toiset katselivat ällistyksen yhä paisuessa kauhean vieraansa omituista esiintymistä. Heidän mielestään se oli vain merkin sen yliluonnollisesta ja siis tietysti pahansuovasta älystä. He eivät olisi hämmästyneet, vaikka olisivat nähneet sen astelevan ovelle, ottavan alas patruunavyön ja lataavan aseensa, jota se osasi niin taitavasti pidellä olallaan. Mutta kun se yhä polki tahtia selkä oveen päin, jonkun matkan päässä siitä, alkoivat he tointua. Erikoisesti Sam Oulton jälleen kohosi tämän tilaisuuden tasalle. Välittämättä päällikön ja Evan Morganin virnistyksestä hän pisti taas esille päänsä ja huusi:

„No, Jimmy! Nyt on sinun vuorosi. Loikkaa, mies, ja vie ulos lumeen tuo papuvati. Kyllä se menee perässä. Sitten me voimme sen tappaa pilaamatta huonetta.“

Mutta Jimmy ei ollut ylen halukas kiirehtimään hätään, vaikka tosin pavut tuntuivat kuuluvan hänen osastoonsa,

„Vie sinä, Pätkä, vati ulos“, ehdotti hän päällikön takaa. „Sinä olet lähinnä.“

„Hiljaa siellä, Sammy“, keskeytti Pat Nolan. „Mitä varten sinä rupeisit tappamaan tuommoista ystävällistä otusta? Näethän, kuinka se koettaa meitä huvittaa.“

„Huvi h——iin! Siinä on meille tuoretta lihaa kuukaudeksi!“ ärähti Sam.

Oultonin verenhimoiset sanat herättivät murahtelevia vastaväitteitä monelta makuulavalta päin. Niin äkkiä muuttuu mieliala leireissä. Evan Morganilta kuului kaksikärkinen vastaus:

„Etkö ikänä osaa muuta ajatella kuin tuota — — mahaasi?“ kivahti hän.

Sam Oulton alkoi ärtyä.

„Te, pojat, tarvitsette vielä maitopulloja!“ ivasi hän. „Jos tästä leiristä tulee kirottu lastentarha, täytyy kai minun yksin tappaa tuo elukka!“

Silloin päällikkö, joka oli nyt täysin arvioinut tilannetta, piti paraana sekaantua asiaan. Karhu polki yhä paikallaan pyssy olalla. Mutta se näytti odottavan jotakin.

„Mars!“ sanoi päällikkö kovalla äänellä.

Heti karhu astui eteenpäin kömpelöin, mutta vakavin askelin suoraan poikki huoneen sitä

ryhmää kohti, missä olivat päällikkö, Eph Babcock, Evan Morgan ja Jimmy Dillihunt. Päällikkö odotti sitä tyynenä, samoin Evan. Mutta Eph ja Jimmy alkoivat siirtyä hermostuneesti pöydän ympäri.

„Seis!“ komensi päällikkö, ennenkuin karhu pääsi liian lähelle.

Karhu pysähtyi, ja jokainen veti pitkän henkäyksen.

„Kas nyt, Sammy“, alkoi päällikkö juhlallisella äänellä, „heitä sinä puheet tappamisesta. Eikö sinulla ole silmiä päässäsi? Kesy karhu se on, ja aika tyytyväinen se onkin päästessään taas ystävien luo, kun on saanut harhailia yksin tuolla talvisessa metsässä. Katsokaas nyt! Oikein taitava sotilas se on. Huomi-o!“

Komentosanan lopputavun kajahtaessa karhu ponnahti asentoon. Mutta se yritti liian hätäisesti. Pyssy luiskahti sen karvaisesta kypälästä ja putosi kolisten lattiaan. Karhu painoi pelokkaana alas päänsä ja sulki silmät tiukasti ikäänkuin iskua odottaen.

Ilmeisesti Tim Gallagher oli oikeassa. Se oli opetettu karhu, ja nyt se oli tullut rukoilemaan heiltä vierasvaraisuutta. Iloissaan kuin lapset

alkoivat miehet kompuroida lavitsoiltaan tehden monenmoisia huomautuksia.

„Aikamoinen eversti se onkin! Älä sitä läimäytä, vaikka se pudottikin pyssynsä, Tim!“ huudahti Pätkä-Johnson lähennellessään heitä pöydän toiselta puolen.

„Ehkä Sammy tahtoisikin painia sen kanssa!“ ehdotti Eph Babcock. „Siitä tulisi hauska joulunäytelmä.“

Oulton ryömi takaisin vuoteensa syvyyksiin ja haukkasi ylimääräisen palan purutupakkaa siten hillitäkseen kieltänsä. Hän huomasi olevansa kovin masentavassa vähemmistössä.

Sillä välin Jimmy Dillihunt, äkkiä katuen epäluuloisuuttaan, oli pujahtanut komeroonsa. Sitten hän astui rohkeasti esiin pitäen kädessään suurta, rasvaista viipaletta savustettua sianlihaa. Karhu haisti sen ja avasi silmänsä: se alkoi käsittää, että sitä ei aiottukaan lyödä pyssyn pudottamisesta. Se katsoi makupalaa ja sitten Jimmyn tummia kasvoja ja ojensi esille toivehikkaan, mutta epäröivän käpälän. Mutta kun Jimmy ei antanut minkäänlaista vastausta tähän rukoukseen, näytti karhu päättelevän, että sen täytyisi tehdä jotakin ansaitakseen tuon palkinnon — jotakin

vaikeata ja erikoista. Ulisten se painui maahan, sovitti kuonon jalkainsa väliin, kohotti hitaasti ja murahdellen suunnattoman takapuolensa ja seisoi vakavasti päällään. Useita sekunteja se pysytteli fässä asennossa; sitten laskeutui hitaasti ja murahdellen takaisin, nousi taas pystyyn ja kääntyi mairitellen Jimmyn puoleen.

Koko leiri kajahteli riemuhuudoista.

„Anna se sille, Jimmy!“ „Et olisi paremmin osannut itsekään!“ „Ansainnut se on sen, totisesti!“ „Pidä varasi, Jimmy, tai se luulee, että sinä vain puijaat, ja sivaltaa sinua!“ „Kiltti eversti-vanhus!“ Tällaisia suosionhuutoja kaikui joka suusta, paitsi Sam Oultonilta.

Jimmy ojensi sianlihapalan, ja karhu otti sen siroasti tummalla käpälällään.

„Kevyt kuin naisen pikku käsi!“ huudahti Pat Nolan ihastuksissaan.

Tästä alkaen ilta muodostui jonkinlaiseksi vastaanottojuhlaaksi. Gallagherin leiri panti näet toimeen tuliaispidot everstille; tämä Pätkä-Johnsonin antama nimitys oli osunut kohdalleen ja otettu käytäntöön. Eversti oli laajasti ja monipuolisesti oppinut karhu, ja sillä oli sitäpaitsi yksinkertainen usko ihmiseen. Sen lapsellinen luottamus jokaisen

hyvään tahtoon liikutti laajasydämissä ja herkkätunteisia puunhakkaajia, kunnes he olivat sille yhtä helliä kuin lapsilauma pikku vauvalle. Eph Babcock sai hävetä, että arvostelukyvyyttömän hämmästyksensä ensi hetkenä oli tavoitellut pysyään.

„Eph“, sanoi Pat Nolan, „jos sinä olisit vahingoittanut karvaakaan sen kekseliäästä ja luottavaisesta päästä, niin minulle olisi jäänyt tuskallinen velvollisuus ratkoa kupusi omalla hienolla kädelläni.“

„Ja minä tunnustan, että olisin sen ansainnutkin, Paddy“, vastasi androscogginilainen sävyisesti.

Jokainen oli riemastunut, paitsi Oulton. Hän pysyi loukkaantuneena ja ylenkatseellisena vaiti koko illan ja tuskin alentui vilkaisemaankaan karhun huvittavimpia temppuja. Mutta koko leiri tiesi, että hänen mielensä sittenkin oli karhuun kiintynyt.

Se oli suurenmoinen ilta Gallagherin leirissä. Eversti oli ensimmäinen, joka väsyi ilakoimiseen. Sen myönsi jokainen luonnolliseksi asiaksi, sillä olihan karhu yksin suorittanut koko ohjelman. Nyt se, hyvin ravittuna ja onnellisena, halusi

päästä nukkumaan, minkä se ilmaisi nuuskimalla joka nurkkaa etsiessään makuupaikkaa.

Karhun tuuheassa kaulakarvassa oli kulunut kohta, joka näytti, missä oli ennen ollut kaulahihna. Pällikkö teki sille uuden kaulavyön pakusta ohjaspätkästä ja vei sen kesynä ja lauhkeana pitkään vajaan, jota leiriläiset käyttivät pajana. Ladosta tuotiin suuri syls olkia ja innokkaasti pöyhittyään sitä ympärilleen eversti laskeutui levolle ihan kuin tuhlaajapoika, joka on päässyt kotiin ja siitä iloitsee.

Seuraavana päivänä pällikkö antoi sen viisaan käskyn, että everstiä ei saisi laskea huoneeseen ennen päivällisaikaa. Tämän määräyksen syvämielinen tarkoitus oli säästää juhlaa varten jonkinlaista mielenkiinnon tuoreutta, jotta miehet paremmin pysyisivät huvitettuina ja olisivat vähemmän taipuvaisia nurisemaan tuoreen lihan puutetta. Koko aamun miehet, kuten tavallista sunnuntaisin ja vapaapäivinä, askartelivat veltosti kotosalla, pesten, paikaten, poltellen piippua, veistellen huoneessa tai kujeillen ulkona lumessa.

Kun eversti päästettiin ulos heti aamiaisen jälkeen, ei mitään tällaisia kujeita ollut tekeillä; muutoin se epäilemättä olisi jäänyt kotiin leikki-

mään uusien ystäviensä kanssa. Huomatessaan siis, että siltä kiellettiin pääsy huoneeseen, tutki se huolellisesti ympäristön, säikäytti hevosia nuuskimalla äänekkäästi tallin ovella ja kompuroi sitten metsään.

„Kyllä se tulee tänne taas ennen pitkää“, sanoi Gallagher. „Eversti ymmärtää etunsa, kun sitä on potkaissut tällöinen onni!“

Ja Gallagher oli oikeassa. Hän ymmärsi miehiä ja everstejä. Puoliyhdentoista tienoissa aamulla, kun Eph Babcock ja Pätkä-Johnson painiskelivat juuri oven ulkopuolella, huomasivat he karhun ilmestyvän metsästä, raivatun alan ulommalta puolelta. Sehän ei ollut merkillistä, mutta sen liikkeissä oli jotakin niin omituista, että molemmat läähättävät taistelijat hellittivät otteensa kuin yhteisestä päätöksestä ja seisoivat suu auki. Heidän huudahduksensa houkuttelivat ulos koko leirin näkemään, mitä oli tekeillä.

„Silläpä vasta näyttää olevan lysiä yksikseen“, mutisi Evan Morgan kynnykseltä.

„Ei se juuri yksinkään ole“, korjasi päällikkö.

„Ei, se on kumma, jollei se ole iso siili, mikä sillä on siellä“, venytteli Babcock.

„Ja se ajaa karhua takaa!“ huusi Pat Nolan ällistyneenä.

Mikä olikin tavallaan totta.

Eversti hyppi ja puikkelehti hullunkurisesti puolelta toiselle, kuin jättiläismäinen, mutta kovin nuorekas koiranpentu julmistuneen siilin edellä, joka kulki hitaasti eteenpäin joka piikki pystyssä, kunnes näytti niin isolta kuin nelikon vetävä kori. Eversti perääntyi taloa kohti, ikäänkuin olisi tahtonut jakaa ystäviensä kanssa uuden leikkikalunsa, tämän omituisen, äkämystyneen pikku pedon, jonka se oli löytänyt metsästä.

„Se saa itsensä täyteen piikkejä“, sanoi Pätkä-Johnson, „ja siinä sinulla on vasta homma, että saat ne irti, Tim. Hyvä on, että se on sinun karhusi eikä minun.“

Tom Oulton näytti siltä, kuin tässä avautunut näköala ei olisi hänelle epämieluisa.

„Älä sure, Pätkä“, vastasi päällikkö. „Tuo karhu ei ole mikään tyhmyri. Se tietää siileistä yhtä ja toista.“

Tosiaankin eversti piti hyvin huolta, ettei mennyt liian lähelle siilin vaarallisia piikkejä. Se ojensi ensin yhden kápälän leikillisesti ja kiu-soittaen, sitten toisen, ja tavoitti vihaista pikku elävää. Mutta se ymmärsi olla siihen koskematta.

Mitä siiliin tulee, katseli se ilmeisesti vihan

vimmassa kiusaajaansa. Siili on sekä kovin peloton että tyhmä, ja kun se päättää mielessään mennä johonkin erikoiseen suuntaan, voi ainoastaan kuolema tai jokin syötävä kääntää sen toisaalle.

Tällä kertaa siili oli päättänyt marssia everstin suuntaan, toivoen epäilemättä, vastoin kaikkea todennäköisyyttä, saavuttavansa sen ja pistävänsä sen turkin piikkejä täyteen. Koska eversti peräytyi taloa kohti, joutui siilikin tänne päin vaaroista välittämättä. Palanen hyvin suolattua kallannahkaa saisi vanhan siilin, joka on elämässään kärsinyt enemmän tai vähemmän vastuksia, hyökkäämään vaikka kokonaista varustettua sotajoukkoa vastaan.

Vaara vältettiin kuitenkin tällä kertaa Jimmy Dillihuntin pikaisen väliintulon avulla. Everstin peräytyminen oli tuonut siilin jo noin viidenkymmenen jalan päähän talosta, kun äkkiä Jimmy Dillihunt, kimeästi huutaen juoksi rintamalle hiilihanko aseenaan. Lykäten hämmästyneen everstin syrjään, hän iski siiliä tarkasti tylpän kuonon päähän. Tuo pysty piikkimetsä kaatui maahan. Sätkäyttäen lyhyitä tanakoita jalkojaan siili kierähti ympäri kuolleena kuin kivi.

Eversti istahti kintereilleen ja silmäili Jimmyä ihailien. Katsojista muut karjuivat hyväksymisensä valituin sanoin, joita on kuitenkin enemmän tai vähemmän mahdoton julkaista. Jimmy otti maasta siilin hervottoman ruumiin, tarttuen varovasti sen aseettomiin etukäpäliin ja kantoi sen sisään.

„Siilistä tulee hyvää syötävää, kun se on oikein valmistettu!“ sanoi hän voitonriemuisesti irvistäen, hävittäessään omaan pyhäkköönsä.

Se oli tosin vain yksi siili, mutta erittäin iso ja lihava, ja Jimmy Dillihunt tiesi, kuinka se oli saatava riittämään pitkälle. Hän laittoi siitä sop-paa, jossa oli runsaasti palleraita ja myös runsaasti, se on myönnettävä, hienoksi leikattua suolaista sianlihaa. Koska pienikin määrä siilinlihaa riittää antamaan paljon makua, maistui kaikki sianliha sopassa siilinlihalta, eikä kellään ollut syytä valittaa. Päivällinen oli ehdottomasti onnistunut.

Eversti kulki edestakaisin aterioivien takana ja lähenteli jokaista vuoron perään, mairitellen ja anoen herkkupaloja, joita kukin halukkaasti sille tarjosi. Vihdoin se tuli Sam Oultonin luo, jota se tähän asti kehoituksen puutteessa oli vält-

tänyt. Tuli äänettömyys, kun kukin ihmetteli, mitä Tommy, tuo leppymätön tekisi.

Oulton katsahti everstin valtavaan, luottavaiseen päähän, jonka se oli tunkenut hänen kyy-närpäänsä viereen. Hän epäröi, irvisti hyväntahtoisesti, mutta kömpelösti; sitten pyyhkäisi hihallaan kiiltävää suutaan, kohotti isoa kahvituoppiaan ja nousi päättävästi seisaalle.

„Herra Karhu — tarkoitan, Eversti“, sanoi hän, „toivotan teille oikein hauskaa joulua ja monta samanlaista! Te olette ainoa tosi herra tässä leirissä, sillä te olette ainoa koko joukosta, joka ystävällisesti muisti tovereitaan antamalla niille joululahjan.“

Ja hän antoi Everstille rintaluun!

SISÄLLYS:

	Sivu
Korven kulkuri	5
Pesän varjelijat	25
Meren tiikeri	48
Hämäränpeikko	73
Kun eversti tuli Gallagherin leirille	92

Valmistunut

ARVI A. KARISTO
OY:n KIRJAPAINOSTA

11. XI. 1918.

Suom. last. kirj. 5.
Kariston... 9

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOELEMA

120 101 5995

Kariston Nuorisonkirjoja

on toimitettu sarjaksi 7—16-vuotiasta nuorisoa varten. Kaikki numerot ilmestyvät sidottuina koviin kansiin ja selkeillä kirjakkeilla ladottuina.

1. **Kuvaton kuvakirja**, kirj. *H. C. Andersen*, 1: 50.
2. **Partaniekan seikkailut**, kirj. *Hanna Järvi*, 1: 50.
3. **Kolme kutteria**, kirj. *Frederick Marryat*, 1: 50.
4. **Kalliovuorten valtias**, kirj. *Ernest Thompson Seton*, toinen painos, 3: 50. Kuuluisan tekijän parhaimpia.
5. **Kolme tyttöä tunteilla**, kirj. *Dikken Zwilgmeyer*, toinen painos, 3: 50. Viehättävä varttuneemmille lukijattarille.
6. **Mehiläisten valtakunnassa**, kirj. *Frank Stevens*, runsaasti kuvitettu, 2: 50. Erittäin kiitetty kaunokirjallinen luonnonelämän kuvaus pojille ja tytöille.
7. **Rollo työssä**, kirj. *Jacob Abbott*, 2: 75. Rollo-kirjat ovat parasta luettavaa 7—14-vuotiaille pojille.
8. **Kun me olimme tyttöjä**, kirj. *Sarah Doudney*, 3: 50. Valoisa kertomus tyttökoulu-elämästä.
9. **Korven kulkuri**, lukuja Luonnon kirjasta, kirj. *Charles G. D. Roberts*, 3: 50. Kiehtovia eläinmaailman kuvauksia.
10. **Kultavirran kuningas**, kirj. *John Ruskin*, 3: 50. Ihana, kuvitettu satukertomus pojille ja tytöille.
11. **Rollo leikkimässä**, kirj. *Jacob Abbott*, 3: 50.
12. **Rakas pikku Trott**, kirj. *André Lichtenberger*, 3: 50. Ranskan akatemian palkitsema, 90:nnessä painoksesta suomentanut Aune Krohn.
13. **Pähkinänrusentaja ja hiirikuningas**, kirj. *E. T. A. Hoffmann*, 4: 50. Tenhoava joulutarina pikku tytöille, kuv.
14. **Poikuusajoilta**, kirj. *Santeri Saarto*, toinen painos, 3: 50. Rudolf Koivun runsaasti kuvittama kirja 12—16-vuotiaille.
15. **Kiusanhenki**, kirj. *E. T. A. Hoffmann*, 3: 50. Hu-painen satunovelli kaikille pojille.

Kirjoja myyvät kaikki kirjakaupat ja kustantaja.

ARVI A. KARISTO OY.
Hämeenlinnassa.

Hinta sid. 3:50